

Financováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Rozvoj
ekosystému
sociálního podnikání

Výsledky dotazníkového šetření sociálních podniků v roce 2025

PhDr. Petr Vojtíšek, PhD.

Zadavatel: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
v rámci projektu: Rozvoj ekosystému sociálního podnikání (RESP),
registrační číslo – CZ.03.02.02/00/22_004/0001397.
Zhotovitel: PhDr. Petr Vojtíšek PhD., IČ 74157442, www.vojtisekpetr.cz

Obsah

Úvod	3
Manažerský souhrn	4
Metodologie	8
Přehled výsledků dotazníkového šetření	10
Identifikační informace – popis datového souboru	10
Ekonomika a ekonomický princip	15
Sociální princip	17
Environmentální a místní princip	21
Podnikání	22
Nástroje podpory sociálního podnikání	26
Veřejné zakázky	31
Integrační sociální podniky a SPointy	33
Shrnutí a interpretace výsledků dotazníkového šetření	38
Seznam zdrojů	42
Přílohy	43

Úvod

Sektor sociálního podnikání v České republice hraje stále důležitější roli v oblasti zaměstnávání osob se znevýhodněním a poskytování sociálně prospěšných služeb. V rámci projektu **Rozvoj ekosystému sociálního podnikání (RESP)**, registrační číslo – CZ.03.02.02/00/22_004/0001397 uskutečnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) v roce 2025 **dotazníkové šetření sociálních podniků**, jehož cílem bylo nejen zmapovat současný stav sektoru, ale také porovnat vybrané výsledky s předchozími šetřeními provedenými v letech 2019 a 2022.

Dotazníkové šetření se zaměřilo na klíčové aspekty fungování sociálních podniků, včetně jejich právního rámce, ekonomické stability, přístupu k financování a veřejným zakázkám, nástrojům podpory apod. **Nově byly zahrnuty otázky týkající se finančních nástrojů pro sociální podniky a Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.** Výsledky poskytují cenné informace pro formulaci politik a podpůrných opatření zaměřených na další rozvoj sektoru.

Tato závěrečná výzkumná zpráva obsahuje analýzu získaných dat, porovnání trendů v čase a klíčová doporučení pro posílení ekosystému sociálního podnikání v ČR.

Přípravu, distribuci dotazníků a vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR 2025 zpracoval tým pod vedením PhDr. Petra Vojtíška, PhD. v období květen-červen 2025. Šetření bylo prováděno v součinnosti se zástupci zadavatele a při sběru dat byly využity i personální kapacity SPointů. Konzultantkou dotazníkového šetření byla PhDr. Petra Francová – spoluautorka předchozích dotazníkových šetření v letech 2019 a 2022. Díky jejím vstupům mohla být zachována jistá kontinuita v provedení dotazníkového šetření a také kvalitní interpretace dat. Celý proces zpracování dotazníkového šetření až po jeho výstupy byl průběžně konzultován a dozorován Ing. Jolanou Turnerovou, zástupkyní zadavatele (MPSV ČR). V rámci šetření před samotným sběrem dat došlo k akceptaci souboru otázek ze strany zadavatele. Součinnost při sběru dat poskytly i SPointy.

Součástí této zprávy jsou i přílohy vč. datového souboru pro analýzu. Vzhledem k zabezpečení anonymity respondentů jsou výsledky v datovém souboru anonymizovány.

Manažerský souhrn

Dotazníkového šetření 2025 se zúčastnilo 119 respondentů - sociálních podniků (dále jen SP) z celé ČR, přičemž **nejvíce z nich pochází z kraje Hlavní město Praha (19)** a krajů Královéhradeckého, Moravskoslezského a Ústeckého (více než 10 podniků). Nejméně zastoupeny byly Jihomoravský, Jihočeský, Plzeňský a Karlovarský kraj (5 a méně podniků).

Polovina dotázaných sociálních podniků má právní formu **s.r.o.**, zbytek tvoří převážně spolky a obecně prospěšné společnosti. Neziskovou právní formu má 37 % sociálních podniků. Toto rozložení je prakticky stejné jako v šetření z roku 2022.

Nejčastější **oblastí podnikání** je **obchod** (přibližně dvě pětiny sociálních podniků), následované vzděláváním a školením, stravováním a uměleckou či řemeslnou tvorbou.

Většina sociálních podniků (6 z 10) je **samostatnou právnickou osobou s jedním provozem**. Nejvíce provozoven se nachází v Moravskoslezském kraji a v kraji Hlavní město Praha.

Téměř všechny sociální podniky **se veřejně hlásí k charakteristikám sociálního podniku** a velká většina z nich (9 z 10) naplňuje jednu z hlavních charakteristik integračního sociálního podniku dle Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku, a to zaměstnávání osob se znevýhodněním. **Tři čtvrtiny sociálních podniků poskytují náhradní plnění** (jedná se o dvojnásobný nárůst oproti šetření z roku 2022).

Ekonomické výsledky a financování

Pouze **5 % dotázaných sociálních podniků vzniklo v roce 2024 nebo později**. Z podniků založených v roce 2024 byly tři ve ztrátě, dva s vyrovnaným rozpočtem a jeden v zisku.

V roce 2023 byla polovina sociálních podniků v zisku, pětina hospodařila s vyrovnaným rozpočtem a téměř třetina vykazovala ztrátu. V roce 2024 se **zvýšil podíl sociálních podniků v zisku téměř o desetinu**, zatímco podíl ztrátových podniků zůstal prakticky stejný. Jedná se o návrat k hodnotám ze šetření 2019 před covidovou krizí. **53 z 56 ziskových podniků z roku 2023 reinvestovalo alespoň 50 % zisku**.

Hlavními **zdroji financování** jsou **tržby z vlastní činnosti** (uvedli téměř všichni respondenti) a **příspěvky dle Zákona o zaměstnanosti** (tři čtvrtiny). Přibližně čtvrtina sociálních podniků považuje za důležité půjčky a úvěry nebo podporu od samospráv.

Sociální a integrační role sociálních podniků

Jednoznačná většina sociálních podniků **pravidelně a systematicky zapojuje zaměstnance do rozhodování** a informuje je o chodu podniku. Tři čtvrtiny z nich poskytují psychosociální podporu.

Převážná většina SP **zaměstnává osoby s nějakým druhem zdravotního postižení** (85 % tělesné, 75 % duševní nemoci, 50 % mentální, 40 % smyslové). Šest desetin těchto podniků zaměstnává osoby s kombinovaným postižením.

Oproti roku 2022 došlo ke snížení podílu osob dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnaných o 13 %, avšak o 10 % více podniků zaměstnává osoby s tělesným a kombinovaným postižením. Průměrný počet všech zaměstnanců sociálních podniků se zvýšil o 8 % a průměrný počet

zaměstnanců se znevýhodněním o 6 %, což znamená návrat k hodnotám šetření 2019 před covidovou krizí.

Environmentální a místní princip

Prakticky všechny dotázané sociální podniky **zaměstnávají místní obyvatele a spolupracují s místními aktéry**. Více než 90 % sociálních podniků se snaží mít **environmentálně šetrný provoz**.

Podnikání

Většinu sociálních podniků vede žena (57 %), což je mírný nárůst oproti roku 2022. Téměř polovina vedoucích pracovníků je ve věkové kategorii 51 a více let a ve srovnání s údaji z minulých šetření je znát, že postupně stárnou. Dvě třetiny vedoucích pracovníků mají vysokoškolské vzdělání.

Většina sociálních podniků se veřejně hlásí k označení „sociální podnik“. **6 z 10 sociálních podniků je členem sítě sociálních podniků**, což je mírný nárůst oproti roku 2022.

Mezi **klíčové silné stránky** SP patří **flexibilní reakce na potřeby zákazníků**, rozsáhlé zkušenosti s prací s cílovou skupinou a nadstandardní kvalita výrobků/služeb.

Největšími **překážkami** jsou **nedostatek financí na dlouhodobější investice** (více než polovina SP), nadměrná administrativní zátěž spojená s veřejnými prostředky a omezené kapacity na propagaci a marketing.

Jedním z důležitých posunů je také to, že oproti roku 2022 **výrazně narostl počet podniků, které poskytují tzv. náhradní plnění** – v roce 2022 to bylo 39%, v roce 2025 jsou to dvě třetiny (téměř dvojnásobný nárůst).

Finanční nástroje podpory sociálních podniků

V oblasti **přístupu na trh** by SP nejčastěji uvítaly **větší osvětu o sociálním podnikání mezi zadavateli veřejných zakázek** a propagační akce.

Úvěrový program S-podnik/S-podnik plus využívá jen malá část podniků. Až 8 z 10 subjektů o úvěr nikdy nepožádalo, nejčastěji kvůli náročným administrativním požadavkům a vysokým nárokům na zajištění. Z těch, kteří žádali, byla více než polovina schválena a čerpá úvěr (11 %) ze všech podniků, a méně než polovina byla zamítnuta (9 %).

Od roku 2019 se jako největší problém sociálních podniků setrvale objevuje nedostatek finančních prostředků na investice. Zároveň 67 procentům sociálních podniků v tomto šetření chybí možnost čerpat mikroúvěry a téměř polovina má zájem o záruky za bankovní úvěry.

V oblasti **přístupu k financím** by SP nejčastěji uvítaly **pokračování financování z veřejných zdrojů** (příspěvky na zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním, evropské projekty, případně grantové výzvy krajů) a rozšíření veřejné podpory i na integrační sociální podniky, které nejsou "integrační" dle Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.

V oblasti **specializovaných služeb a podpory podnikání** je nejčastěji zmiňována potřeba **rozvoje poradenství pro již fungující sociální podniky**.

V oblasti **síťování a vzájemné podpory** se nejčastěji objevuje zájem o **rozvoj regionálních sítí sociálních podniků**, zavedení nezávislé certifikace a větší sdílení zkušeností. Dvojnásobný nárůst zájmu o certifikaci ve srovnání s šetřením 2022 lze dát do souvislosti s malou ochotou registrovat se dle Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.

V oblasti **výzkumu a vzdělávání** je nejčastější požadavek na **rozšíření výuky o sociálním podnikání na vysokých školách**.

Veřejné zakázky

Většina SP považuje **veřejné zakázky za perspektivní zdroj příjmů** (polovina by dodávala pravidelně, významná část příležitostně). Více než polovina SP již někdy podala nabídku na veřejnou zakázku. Zhruba čtvrtina pak zakázky příležitostně získává. Oproti roku 2022 mírně vzrostl podíl podniků, které se o ně ucházejí a jsou úspěšní, jedná se ale o návrat k hodnotám šetření 2019. I když jsou dlouhodobě vyvíjené aktivity k podpoře sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek, nedochází v reálu k téměř žádným změnám.

Nejčastější důvody pro **nepodání nabídky** jsou nevhodnost činnosti pro veřejnou správu, nedostatek kapacit a nedostatek víry v šanci uspět. Nejčastější konkrétní důvody **zamítnutí nabídky** jsou cena nebo procesní a technické nedostatky.

Pro dvě třetiny SP, které získávají veřejné zakázky, představují tyto zakázky **pouze doplňkovou část tržeb (do 5 %)**.

SP by nejvíce uvítaly **online školení k podávání a získávání veřejných zakázek**.

Integrační sociální podniky

Přibližně polovina SP ví o možnosti registrace integračního sociálního podniku, ale neplánuje se registrovat. Téměř třetina SP o registraci ví a plánuje o ni požádat. Při interpretaci výsledků šetření je však třeba vzít v úvahu to, že Zákon o integračním sociálním podniku byl v době sběru dat v platnosti teprve čtyři měsíce.

Nejčastější **bariéry registrace** jsou povinnost zřízení integračního fondu a přílišná administrativní zátěž. Mnoho SP také nechce nebo nemůže své zaměstnance později uvést na otevřený trh.

Přínos nástrojů podpory

Za **nejpřínosnější** jsou označovány **podpůrné aktivity organizované regionálními SPointy** a příspěvek na náklady spojené se zaměstnáváním osob se zdravotním znevýhodněním podle zákona o zaměstnanosti. Motivační příspěvek za úspěšnou pracovní integraci a užívání statutu integračního sociálního podniku jsou považovány za nejméně přínosné.

Třetina SP dosud nevyužila žádné externí financování. Nejčastěji se spoléhají na **tradiční bankovní úvěry**.

Závěr

Za největší a dlouhodobě neřešený problém sociálních podniků lze označit nedostatek finančních prostředků na investice. Z výsledků šetření vyplývá, že je třeba se soustředit zejména na vytvoření finančního nástroje pro poskytování mikroúvěrů a na záruky. Potřeba poradenských služeb pro stávající sociální podniky je také evergreenem všech dotazníkových šetření.

Šetření v roce 2025 potvrzuje, že sektor sociálního podnikání v Česku je stále více profesionální, ekonomicky zdatný a zároveň věrný svým hodnotám. Po propadu zapříčiněném covidovou krizí se sociálním podnikům podařilo dostat se zpět na původní úroveň, což svědčí o odolnosti sektoru. Zůstávají výzvy – zejména v oblasti financování, legislativy a administrativy – které je třeba řešit komplexní a cílenou politikou podpory.

Pro udržitelný růst sektoru je proto nezbytné zajistit efektivní systém podpory: usnadnit sociálním podnikům přístup k investicím, snížit byrokracii a zaměřit se na posilování těch nástrojů, o které je v praxi zájem – tedy na cílené poradenství, regionální síťování a zvyšování povědomí o přínosech sociálního podnikání v celé společnosti.

Metodologie

Cílem šetření bylo získat aktualizované statistické údaje o sektoru sociálních podniků v ČR a porovnat je s výsledky předešlých šetření, které MPSV realizovalo v roce 2019 a 2022. Proti předchozím letům a zejména s ohledem na změny v legislativním i institucionálním prostředí byly otázky zčásti zachované kvůli porovnatelnosti výsledků, nově byly přidány zejména otázky týkající se podpůrných finančních nástrojů a otázky zaměřené na registraci a nástroje integračních sociálních podniků, které definuje Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.

Kvantita i znění některých otázek byly po zkušenostech z předchozích let zjednodušeny a mírně přeformulovány s cílem usnadnit a zkrátit respondentům vyplňování. Vzhledem k návratnosti řádně vyplněných dotazníků lze konstatovat, že efektu bylo dosaženo.

Sběr dat probíhal v období od 6. 5. 2025 do 27. 5. 2025, nejprve formou online nástroje na platformě České sociální podnikání, kde existuje z předchozích let katalog sociálních podniků, které jsou v něm zavedeny z titulu naplňování znaků sociálního podniku. Oslovení respondentů proběhlo ve třech vlnách (v úvodu, po 1. týdnu a 3 dny před koncem sběru dat).

V mezidobí došlo k telefonickému kontaktování podniků pracovníky SPointů, které ve svém regionu oslovili sociální podniky, které jsou v jejich evidenci.

Šetření bylo primárně postaveno na definici a principech integračního sociálního podniku dle identifikátoru definovaného již v minulosti tematickou sítí sociální ekonomiky TESSEA ČR v roce 2018 (TESSEA, 2018). Účelu dotazníkového šetření však posloužily i informace od neintegračních sociálních podniků naplňujících jiné, než sociální principy.

Je třeba zdůraznit, že se nejedná ve většině případů o integrační sociální podniky se statutem integračního sociálního podniku podle §4 Zákona 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku. V době zpracování dotazníku byly dosud v registru 3 integrační sociální podniky. Nicméně značná část zapojených sociálních podniků tato kritéria splňuje, především naplňováním sociálního principu u sociálních podniků zaměstnávajících osoby se znevýhodněním.

Vzhledem ke zkušenostem z předchozích ročníků šetření byl dotazník tentokrát designován tak, aby se předešlo odevzdání neúplných dotazníků. Dotazník obsahoval 108 otázek, z nichž 17 se týkalo identifikace organizace a sociálních podniků (provozoven). Dotazník byl v souladu se zadáním zakázky rozdělen do následujících sekcí:

- Identifikace organizace
- Základní údaje o organizaci
- Identifikátor
- Informace o podnikání (ekonomické a personální aspekty)
- Nástroje podpory sociálního podnikání (nástroje externího financování, další podpora)
- Veřejné zakázky
- Registrace statusu integračního sociálního podniku

Respondenti byly v úvodu informovány o způsobu zpracování dat a jejich částečnou anonymizaci. Identifikační údaje respondentů byly využity pouze k účelům vyhodnocení dotazníků. Ve zveřejněných výsledcích jsou výsledky zobecněny a anonymizovány.

Podmínkou pro zařazení do vyhodnocení bylo vyplnění 100 % všech otázek. Platných dotazníků, které splnily tuto podmínku, bylo 119, tedy 119 sociálních podniků s kompletně vyplněnými

dotazníky, což převyšuje šetření z roku 2022 (kdy bylo vyplněno 105 dotazníků z min. 75 %). Sociální podniky provozují celkem 194 provozoven.

Klíčem pro vyplnění dotazníku byla existence IČO (tj. 1 dotazník = 1 IČO). Respondenti a respondentky pak v rámci svého dotazníku vyplňovali tzv. karty provozoven, resp. středisek. Pokud byl sociální podnik součástí větší organizace, vyplňovali dotázaní personální a ekonomické údaje pouze za část organizace, která se zabývá sociálním podnikáním.

Přehled výsledků dotazníkového šetření

Kapitola představuje konkrétní výsledky dotazníkového šetření řazené postupně podle členění dotazníku.

Identifikační informace – popis datového souboru

Dotazované podniky byly ze všech krajů ČR, některé z krajů jsou ale zastoupeny jen velmi málo. Více než 10 podniků (respondentů) je z Královehradeckého, Moravskoslezského a Ústeckého kraje a nejvíce z Hlavního města Prahy (19). 5 a méně podniků (respondentů) bylo z Jihomoravského, Jihočeského, Plzeňského a Karlovarského kraje.

Územní rozložení dotazovaných podniků je prakticky totožné s rozložením uvedeným v šetřeních z let 2019 a 2022.

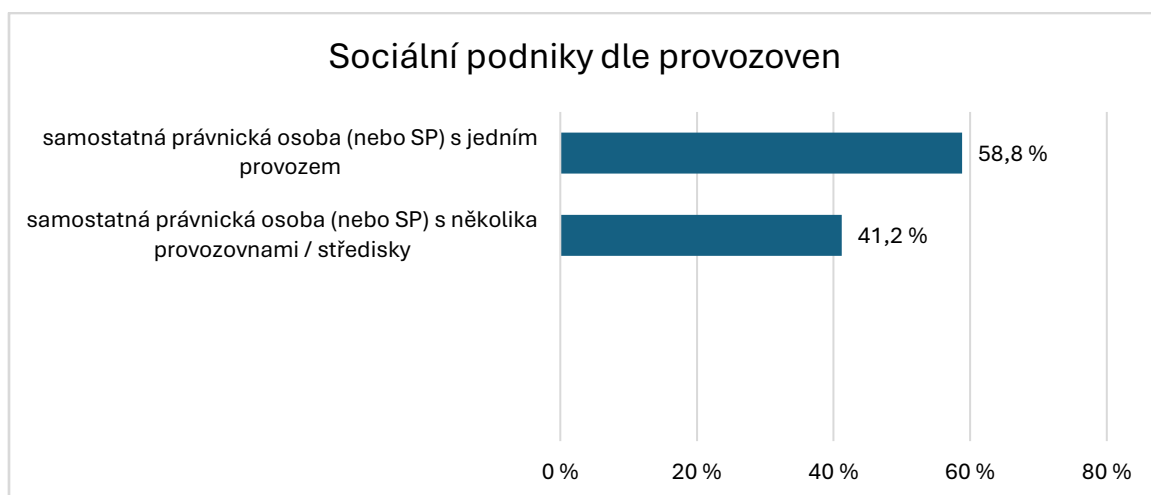
Polovina dotázaných podniků má právní formu s.r.o. Další přibližně třetina podniků je rovnoměrně rozdělena mezi právní formy: spolek a obecně prospěšná společnost. Mezi dotázanými podniky je 5 % ústavů a přibližně podobný podíl družstev. Živnosti, církevní právnické osoby a jiné právní formy měly četnosti pod 5 %. Ze 119 respondentů je 50 podniků (42 %) svou právní formou nestátní neziskovou organizací.

Rozložení těchto odpovědí je obdobné jako uvádí výsledky dotazníkových šetření z let 2019 a 2022.

Co se týče oblasti podnikání, nejčastěji uváděnou oblastí je obchod, přibližně dvě pětiny podniků se hlásí k této oblasti podnikání. Následují vzdělávání a školení, stravování a umělecká či řemeslná tvorba, které označila zhruba třetina až čtvrtina respondentů.

Výroba a sociální služby v terénu se objevují ve výběru u přibližně pětiny podniků. Oblasti jako textilní výroba, pronájem prostor a potravinářství uvádí přibližně každý šestý až sedmý podnik. Nejmenší zastoupení mají úklidové služby, jiné služby a prádelny, které zmiňuje přibližně každý desátý podnik nebo méně.

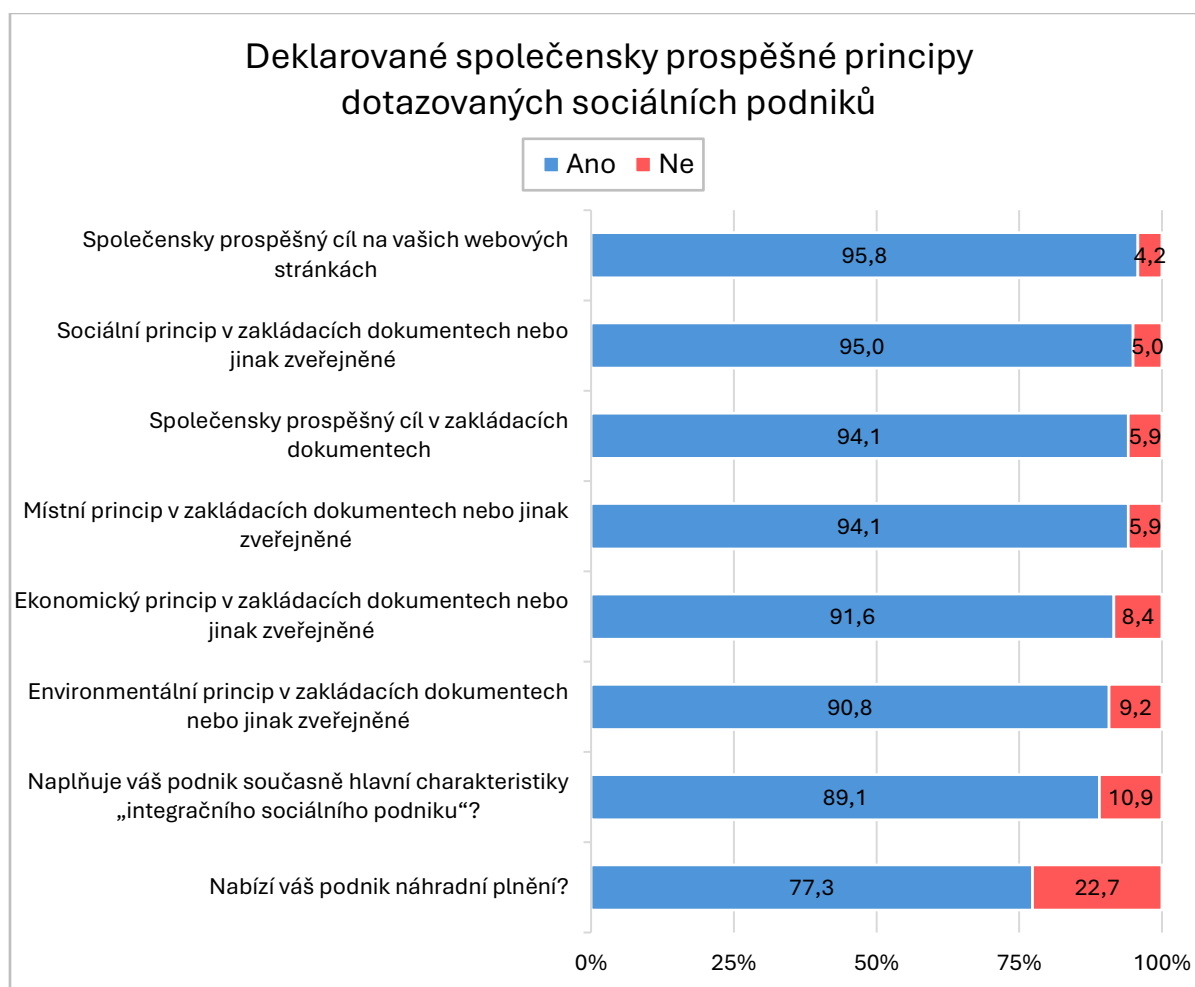
Otázka na provozovny rozlišuje právnické osoby, které provozují i sociální podnikání a sociální podniky, které vznikly primárně na principech sociálního podnikání. Co se týče počtu provozoven, 6 z 10 dotázaných podniků je samostatnou právnickou osobou s jedním provozem, nebo sociálním podnikem jen s jedním provozem.

Nejvíce dotazovaných provozoven se nachází v Moravskoslezském kraji a v hlavním městě Praze, přičemž oba tyto regiony vykazují téměř shodný počet odpovědí a spolu tvoří přibližně třetinu celkového souboru. Následují kraje Vysočina, Ústecký a Středočeský, kde se počet provozoven pohybuje kolem dvaceti.

Další skupinu tvoří kraje s mírně nižším zastoupením – Pardubický, Královéhradecký, Zlínský, Jihočeský a Jihomoravský. Nejméně zastoupené jsou Plzeňský a Karlovarský kraj, přičemž Karlovarský kraj vykazuje pouze jednu provozovnu.

Rozložení těchto odpovědí je prakticky stejné jako v minulém šetření z roku 2022. Ve srovnání s rokem 2019 je rozložení sice podobné, ale tehdy byl mnohem menší celkový počet provozoven.

Naprostá většina podniků má zveřejněné společensky prospěšné cíle buď na webových stránkách nebo v základacích dokumentech. Většina podniků takto deklaruje i jednotlivé principy a je velmi časté, že jejich naplňování má jeden podnik deklarováných více. Devět desetin dotázaných podniků uvádí, že jejich podnik v současnosti naplňuje hlavní charakteristiky integračního sociálního podniku ve smyslu §2-§4 Zákona 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.¹ Tři čtvrtiny dotázaných podniků poskytují náhradní plnění.

¹ V rámci otázky bylo uvedeno i shrnutí zákonných charakteristik ISP, aby se respondenti rychleji seznámili, pokud tak již dříve neučinili.

Ekonomika a ekonomický princip

Kromě naplňování ekonomického principu se pod tuto oblast pro potřeby dotazníku dostal i přehled základních ekonomických údajů o sociálních podnicích zapojených do dotazníkového šetření.

Z 56 podniků, které v roce 2023 vykázaly zisk, až 53 (95 %) reinvestovalo alespoň 50 % tohoto zisku do rozvoje sociálního podniku a/nebo naplňování jeho deklarovaných společensky prospěšných cílů.

Jen 5 % dotázaných podniků vzniklo v roce 2024 nebo později, jeden dotázaný podnik vznikl až v roce 2025, za tento podnik tedy nemáme ekonomické informace ani za jedno uzavřené účetní období. Z 6 podniků založených v roce 2024 byly za toto účetní období tři podniky ve ztrátě, dva hospodařily s vyrovnaným rozpočtem a jeden byl v zisku.

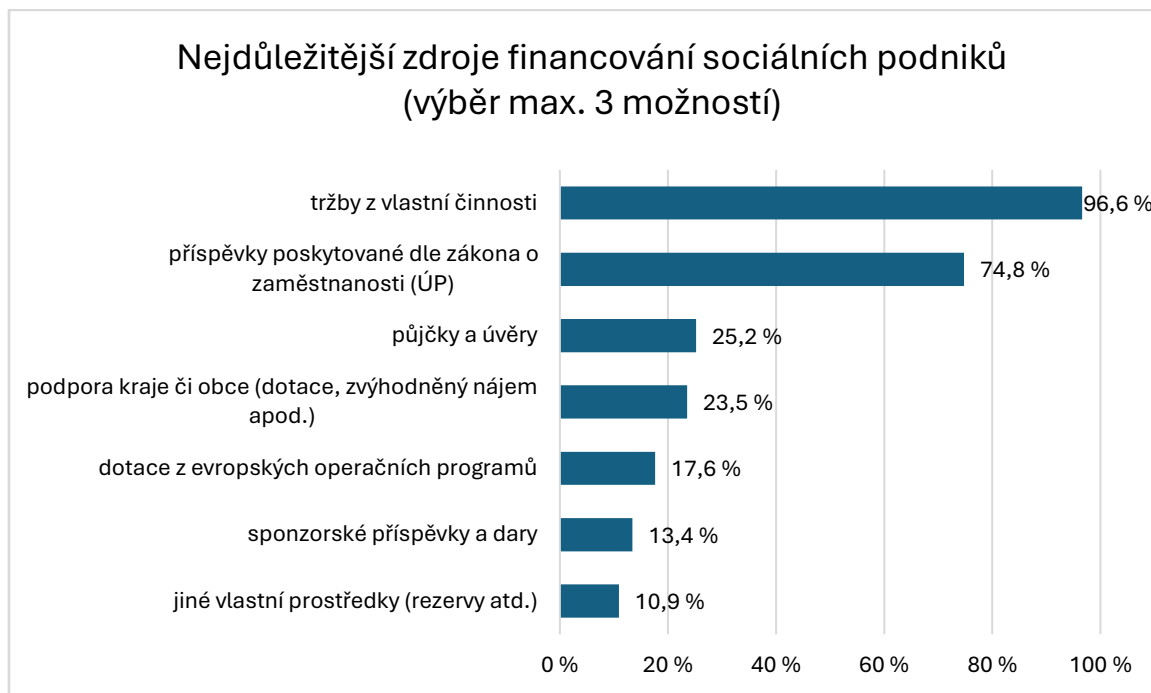
Za zbylých 112 můžeme porovnávat účetní výsledky z posledního (2024) a předposledního (2023) uzavřeného účetního období. V roce 2023 měla pětina dotazovaných podniků vyrovnaný rozpočet, polovina podniků byla v zisku a zbylá téměř třetina byla ve ztrátě. V roce 2024 se většině podniků podařilo zachovat si stejnou bilanci jako v roce 2023. Kolem šestiny podniků se podařilo své hospodářské výsledky mezi těmito lety zlepšit, jak lze vidět i na tom, že v roce 2024 je podíl podniků v zisku téměř o desetinu vyšší. Podíl podniků ve ztrátě zůstal prakticky stejný, ale jen v polovině případů se jedná o ty samé podniky.

Rozpočty podniků vzniklých před 2024, Četnosti	2024 zisk	2024 vyrovnaný rozpočet	2024 ztráta	Součet řádku
2023 zisk	47	0	9	56
2023 vyrovnaný rozpočet	6	13	5	24
2023 ztráta	11	2	19	32
Součet sloupce	64	15	33	112

Rozpočty podniků vzniklých před 2024, Procenta	2024 zisk	2024 vyrovnaný rozpočet	2024 ztráta	Součet řádku
2023 zisk	42	0	8	50,0
2023 vyrovnaný rozpočet	5,4	11,6	4,5	21,4
2023 ztráta	9,8	1,8	17	28,6
Součet sloupce	57,1	13,4	29,5	100

Ve srovnání s předchozím šetřením (2022) ubylo SP s vyrovnaným rozpočtem. Sociálních podniků se ziskem bylo teď o 9 % více než v roce 2021. Výsledky roku 2021 ale byly ovlivněny negativně covidovou krizí, takže to až tak dobrý výsledek není.

	2022 (údaje za 2021)	2025 (údaje za 2024)	
zisk	48%	57%	+ 9%
Vyrovnaný rozpočet	28%	13%	- 15%
ztráta	24%	30%	+ 6%

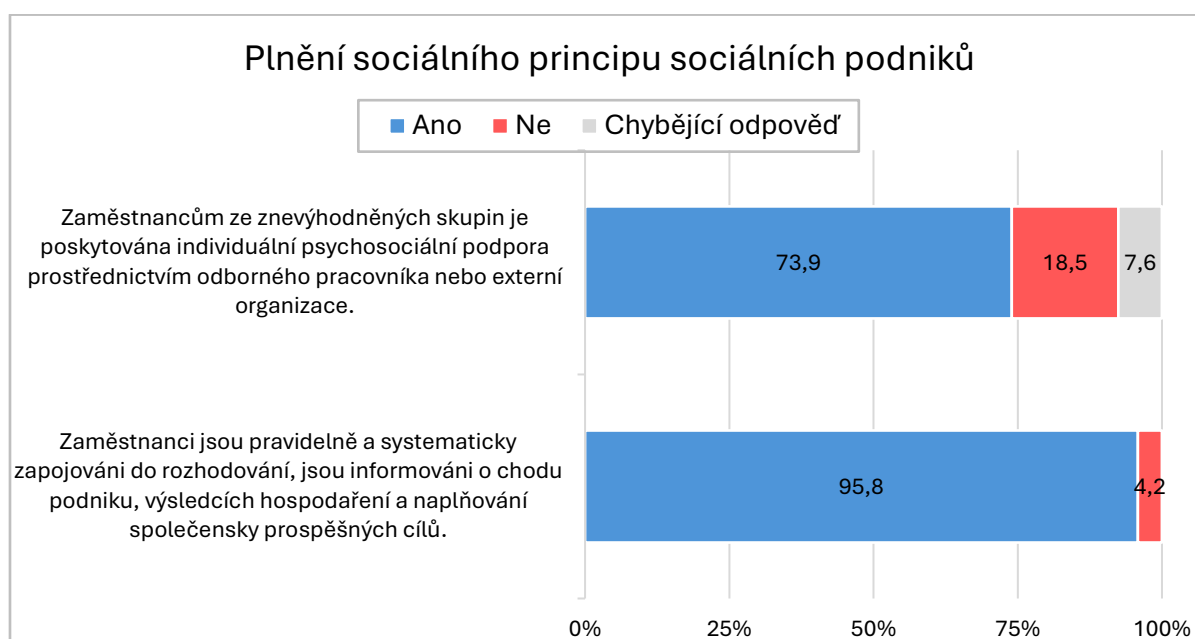
Mezi nejčastěji uváděnými klíčovými zdroji financování jsou dva hlavní zdroje: tržby z vlastní činnosti, které jako jeden z nejdůležitějších zdrojů uvedli téměř všichni respondenti. Druhý nejčastější zdroj financí představují příspěvky dle Zákona o zaměstnanosti, které uvedli tři čtvrtiny respondentů. Přibližně čtvrtina podniků řadí mezi 3 nejdůležitější zdroje financování půjčky a úvěry nebo podporu od samospráv (obcí a krajů). Přibližně šestina dotazovaných podniků mezi 3 nejdůležitější zdroje řadí dotace z evropských operačních programů. Kolem desetiny podniků u této otázky uvádí sponzorské příspěvky a dary nebo jiné vlastní prostředky.

Sociální princip

Sociální princip se naplňuje především prostřednictvím zaměstnávání osob se znevýhodněním. Historicky se legislativně v rámci Zákona o zaměstnanosti řadili lidé se zdravotním znevýhodněním, v chápání nového Zákona o ISP je tato skupina rozšířena i o osoby se sociálním znevýhodněním.

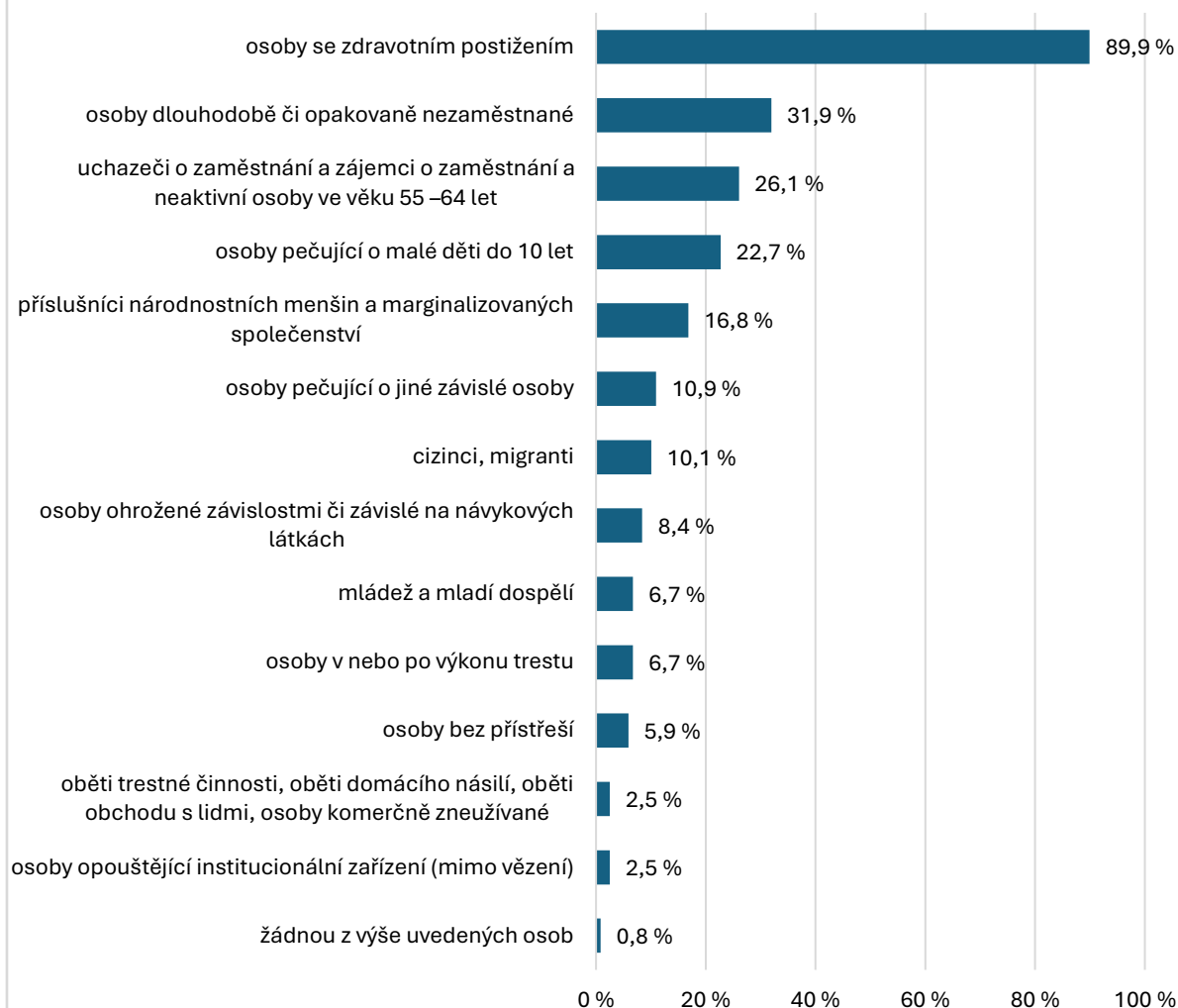
Dále pak participací znevýhodněných osob a zaměstnanců obecně do rozhodovacích či řídicích procesů.

V rámci otázek v tomto bloku bylo u 4 subjektů bylo vykááno, že nezaměstnávají osoby se znevýhodněním. U dalších 4 sice byla vykáána 0 jak u celkového počtu zaměstnanců, tak u zaměstnanců se znevýhodněním. Nicméně v dalších otázkách uváděly specifika znevýhodněných zaměstnanců. Tyto 4 subjekty nebyly do analýzy započteny, nejsou statisticky významné.

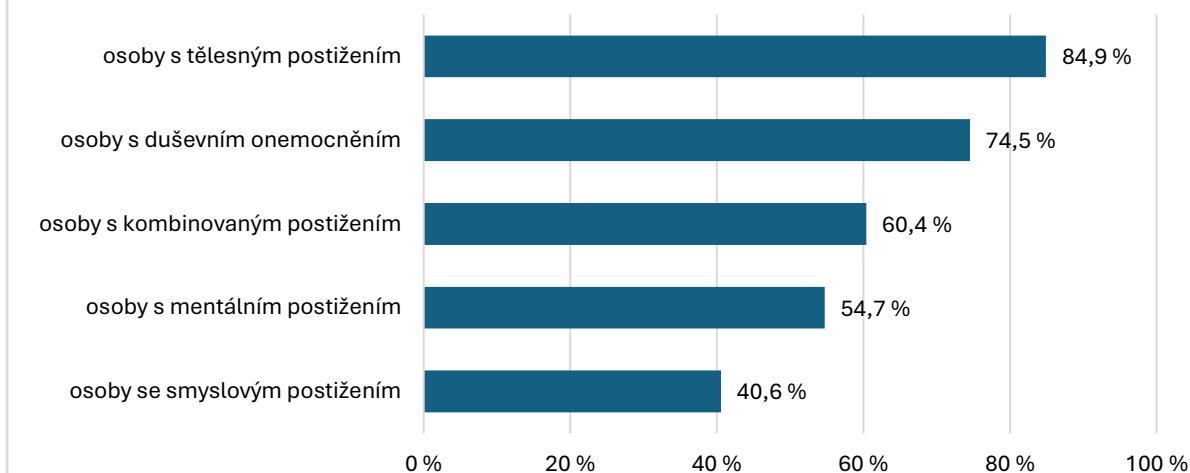

Co se týče sociálního principu sociálních podniků, které zaměstnávají znevýhodněné skupiny, jednoznačná většina podniků uvedla, že jsou jejich zaměstnanci pravidelně a systematicky zapojováni do rozhodování a jsou informováni o chodu, výsledcích a naplňování společensky prospěšných cílů podniku. O něco méně podniků (tři čtvrtiny) uvádí, že jejich zaměstnancům je poskytována individuální psychosociální podpora prostřednictvím odborného pracovníka nebo externí organizace. Pětina respondentů zaměstnávajících osoby se znevýhodněním uvedla, že tento typ podpory svým zaměstnancům neposkytuje. Ostatní respondenti uvedli, že buď nezaměstnávají osoby ze znevýhodněných skupin, nebo na tuto otázku nechtěli nebo neuměli odpovědět.

Cílové skupiny, které sociální podniky zaměstnávají

Podíly podniků, které zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, dle typu zdravotního postižení zaměstnanců

Co se týče cílových skupin zaměstnanců dotázaných sociálních podniků, naprostá většina uvádí, že zaměstnávají osoby s nějakým druhem zdravotního postižení. Z těchto podniků 85 % zaměstnává osoby s tělesným postižením, tři čtvrtiny zaměstnávají lidi s duševním onemocněním. Přibližně polovina zaměstnává lidi s mentálním postižením a 4 z 10 podniků zaměstnává osoby s nějakým druhem smyslového postižení. Šest desetin z těchto podniků zaměstnává také osoby s nějakou kombinací těchto postižení.

Když tyto výsledky srovnáme s výsledky šetření z let 2019 a 2022, v tomto šetření je větší zastoupení podniků zaměstnávajících osoby s tělesným postižením a osoby s kombinovaným postižením (o 14 % více než v šetření z roku 2022).

Tyto výsledky jsou většinou podobné jako v dotazníkovém šetření z roku 2022, v tomto šetření je o 13 % menší zastoupení podniků zaměstnávajících dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnané osoby.

Zaměstnávání osob z ostatních cílových skupin zmiňují respondenti méně často. Přibližně třetina dotazovaných podniků zaměstnává dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnané osoby, čtvrtina zaměstnává uchazeče o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 55-64 let a osoby pečující o děti do 10 let. Další šestina zaměstnává příslušníky národnostních menšin a marginalizovaných skupin. Přibližně desetina zaměstnává lidi pečující o závislé osoby (nezahrnuje péči o děti do 10 let) anebo cizince a migranty. Další cílové skupiny se v dotazovaných podnicích vyskytují v jednotkách případů.

Tyto výsledky jsou většinou podobné jako v šetřeních z let 2019 a 2022, v tomto šetření je ale o něco menší zastoupení podniků zaměstnávajících dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnané osoby (o 13% méně než v šetření z roku 2022), a naopak vyšší zastoupení podniků zaměstnávajících osoby pečující o děti do 10 let nebo uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 55 –64 let.

Tabulka s počty zaměstnanců a znevýhodněných zaměstnanců sociálních podniků s přepočtem na úvazky.

	Součet	Průměr	Medián	Počet podniků
Počet všech zaměstnanců sociálního podniku	3714	32	16	115
Počet všech zaměstnanců sociálního podniku přepočtený počet všech úvazků	2250	19,6	9,6	115
Počet znevýhodněných zaměstnanců sociálního podniku	2874	26	13	111
Počet znevýhodněných zaměstnanců sociálního podniku přepočtený počet všech úvazků	1646	14,9	6,4	111
Podíl znevýhodněných zaměstnanců v sociálním podniku		76,9	80	111

V dotazníkovém šetření jsme zjišťovali také počet zaměstnanců sociálních podniků a k tomu výše jejich úvazků. Stejně údaje byly zjišťovány také za zaměstnance s nějakým typem znevýhodnění. Dotázané podniky spolu v posledním roce zaměstnávaly 3714 zaměstnanců, z čeho 2874 bylo se znevýhodněním. Průměrný počet všech zaměstnanců byl 32, mediánový počet všech zaměstnanců byl 16 (polovina dotazovaných podniků má více než 16 zaměstnanců). Když celkové počty zaměstnanců převedeme na úvazky, průměrný počet úvazků činí 19,6 a medián úvazků je

9,6. Co se týče znevýhodněných zaměstnanců, tam byl průměrný počet zaměstnanců 26, zatímco medián byl 13. Průměrný počet přepočtených úvazků znevýhodněných zaměstnanců je 14,9 a medián je 6,4. Průměrný podíl zaměstnanců se znevýhodněním činil téměř 77 %, zatímco mediánový podíl byl 8 desetin.

Po jednoduchém přepočtu také vychází, že na jednoho zaměstnance se znevýhodněním v průměru vychází úvazek ve výši 0,57 úvazku, zatímco u zaměstnanců bez znevýhodnění je to 0,7 úvazku v průměru. Medián se tu spočítat nedá, kvůli tomu, že data jsou agregována na podniky a nemáme tedy individualizovaná data za každého zaměstnance.

Velké rozdíly mezi průměrem a mediánem poukazují na to, že ve vzorku jsou podniky velmi rozmanité co se týče velikosti (počtu zaměstnanců), podílu zaměstnanců se znevýhodněním a úvazků, které mají jednotlivé skupiny zaměstnanců. V tomto případě je to tak, že je v datasetu větší počet menších podniků, které mají málo zaměstnanců a pak je tu menší počet velkých podniků s mnoha zaměstnanci, který vychyluje průměry směrem k vyšším hodnotám.

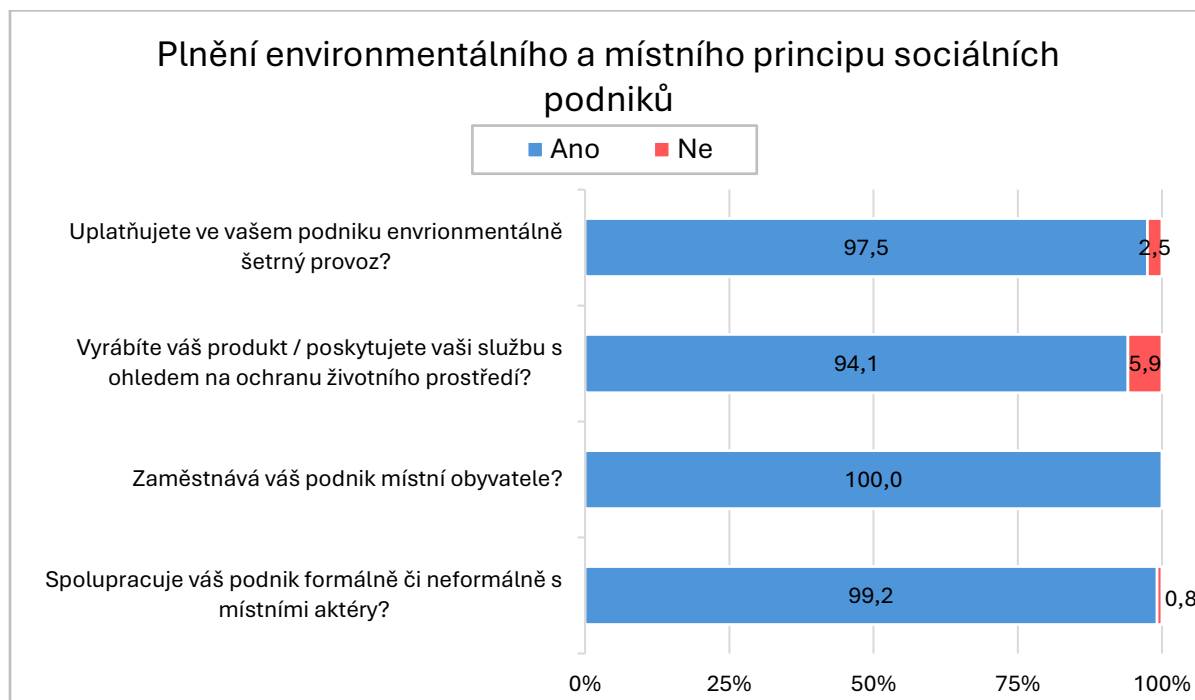
Průměry i mediány počtů zaměstnanců se znevýhodněním i bez znevýhodnění jsou ve srovnání s minulými šetřeními vyšší, což znamená dvě možnosti. V tomto dotazníkovém šetření byly dotazovány větší sociální podniky než v minulých, nebo také některé z nich posílily v počtu zaměstnanců. To vyvozujeme z vyšších průměrných a mediánových počtů všech zaměstnanců. Druhá věc je, že se navýšil i počet zaměstnanců se znevýhodněním a nejenom to, patrný je i nárůst podílu zaměstnanců se znevýhodněním. Na tento průměrný a mediánový nárůst podílů zaměstnanců se znevýhodněním se podíváme ještě podrobněji pomocí kategorií.

Podíl zaměstnanců se znevýhodněním jsme ještě kategorizovali do pěti kategorií. Do této kategorizace byly zařazeny jenom podniky, které mají alespoň 1 zaměstnance se znevýhodněním, jejich celkový počet je tedy 111. Četnosti a podíly těchto kategorií zobrazuje následující tabulka.

Podíl zaměstnanců se znevýhodněním	Počet podniků	Procento z podniků
30 a méně %	3	2,7
31 až 50 %	100	9,0
51 až 70 %	14	12,6
71 až 90 %	62	55,9
více než 90 %	22	19,8

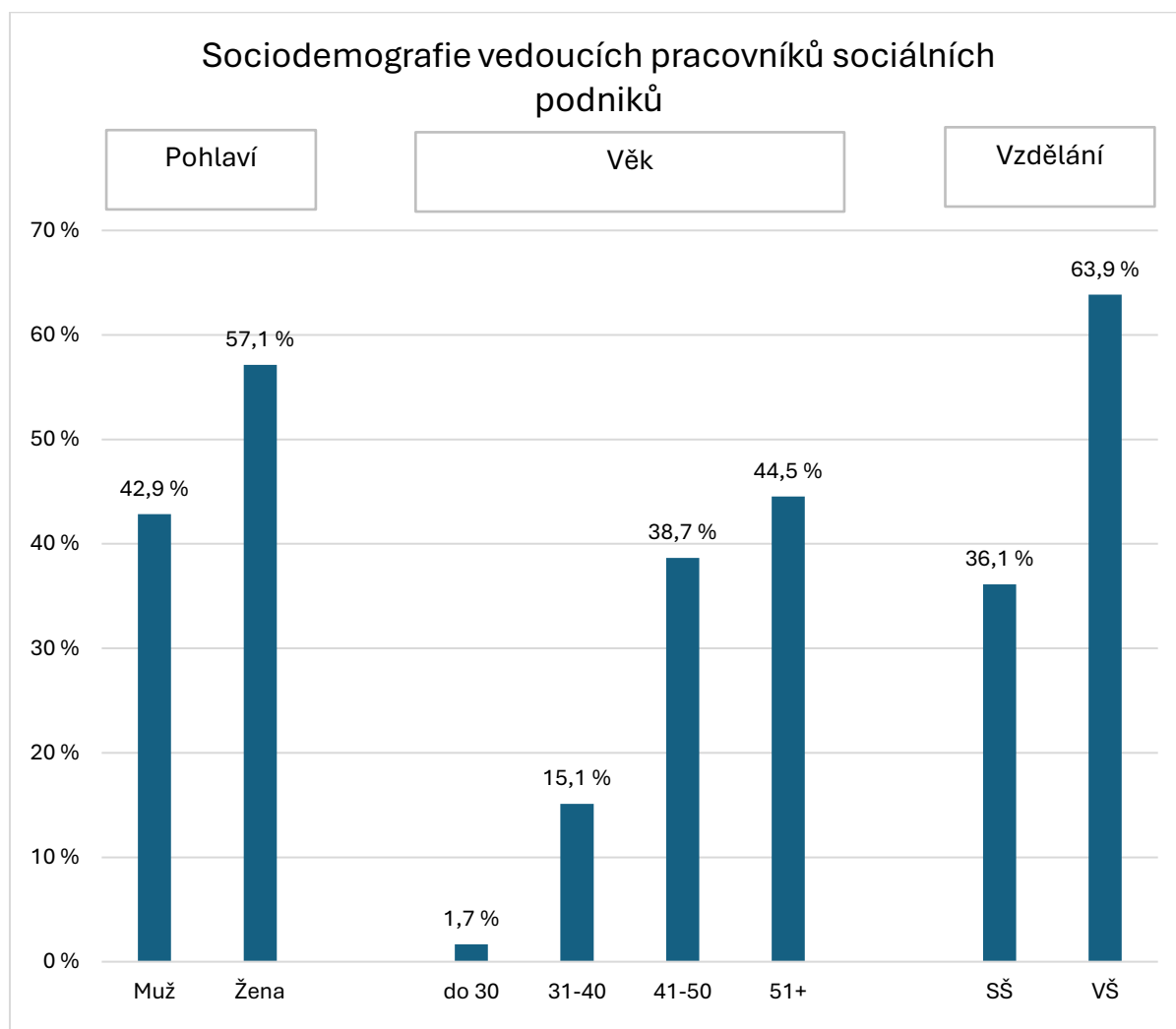
Největší podíl podniků je v kategorii, která má 71 až 90 % zaměstnanců se znevýhodněním, takovýchto podniků je více než polovina. Důležité také je, že 9 z 10 podniků, které zaměstnávají zaměstnance se znevýhodněním, mají nadpoloviční podíl těchto zaměstnanců. Ve srovnání s minulými šetřeními se ukazuje, že se postupně více a více podniků koncentruje do kategorie 71 až 90 % zaměstnanců se znevýhodněním.

Environmentální a místní princip

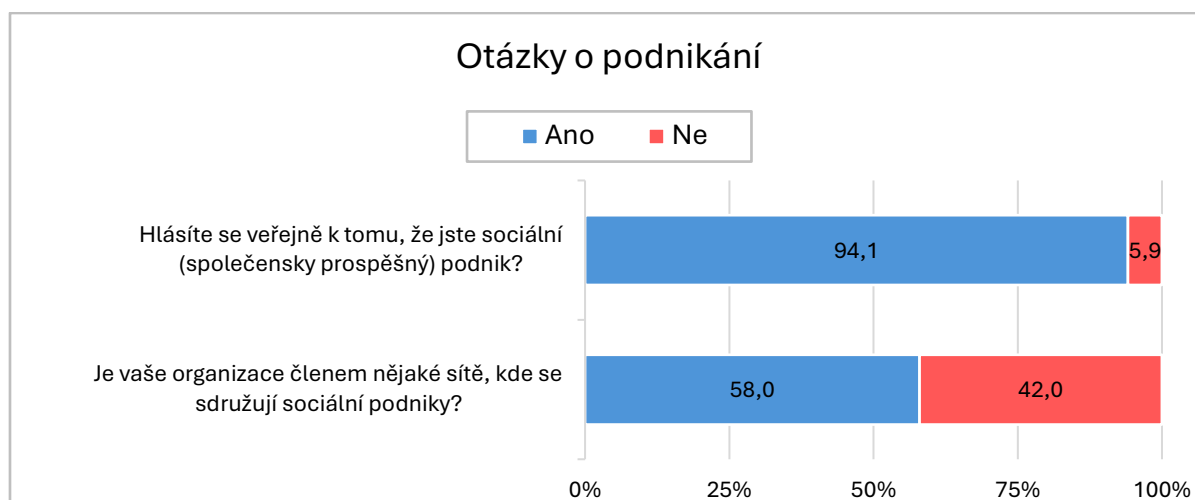
Co se týče místního principu sociálních podniků, prakticky všechny dotázané sociální podniky zaměstnávají místní obyvatele a spolupracují s místními aktéry. U environmentálního principu je situace velmi podobná, přes 90 % dotazovaných podniků se snaží mít environmentálně šetrný provoz nebo vyrábí produkty, resp. poskytují služby s ohledem na ochranu životního prostředí.

Podnikání

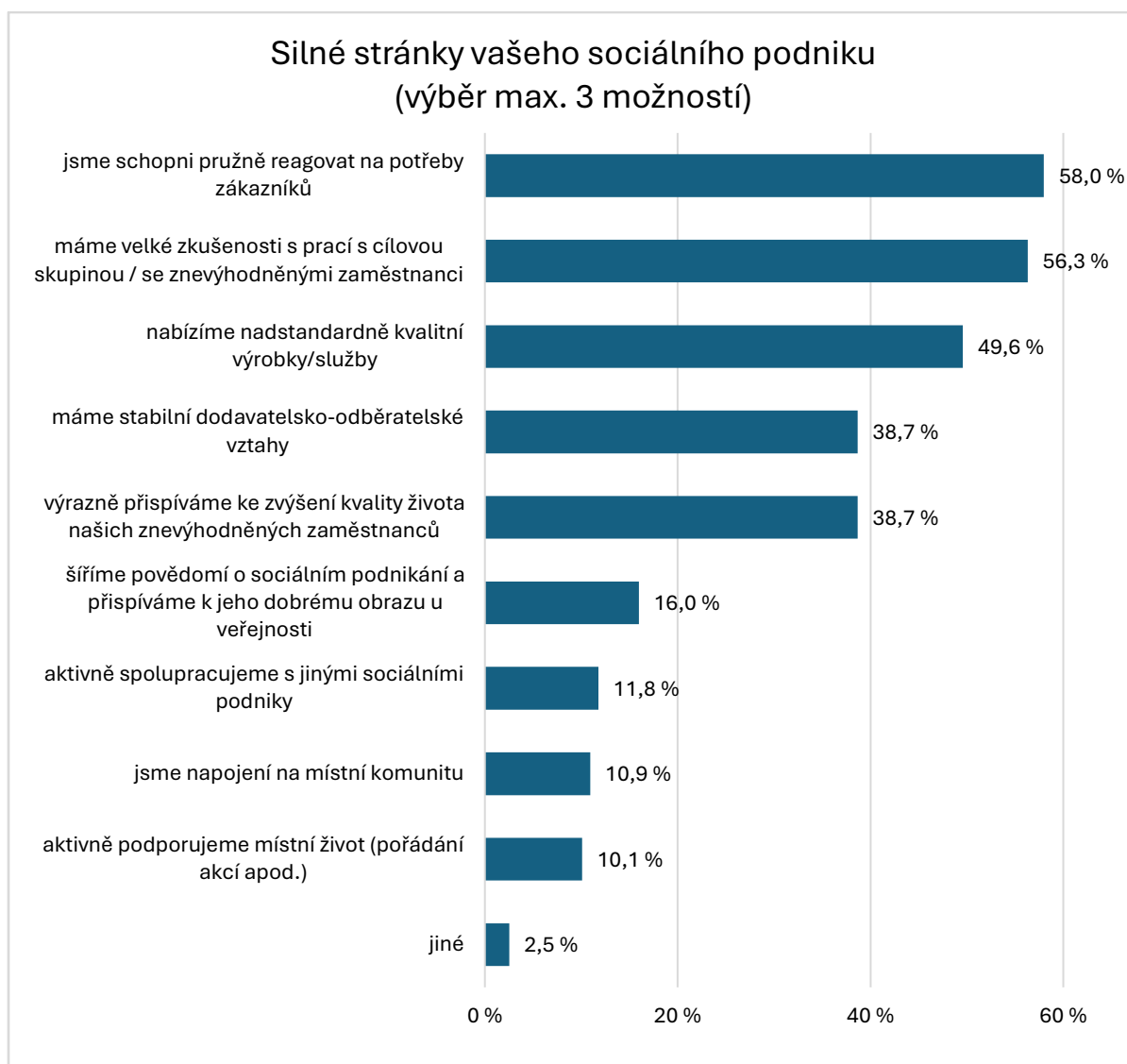
Z hlediska pohlaví, u dotazovaných respondentů ve většině případů zastává vedoucí pozici žena (57 %). Věkové rozložení ukazuje, že největší podíl vedoucích osob je ve věkové kategorii 51 a více let, kam patří téměř polovina vedoucích osob dotázaných podniků. Významný je také podíl osob ve věku 41–50 let. Mladší věkové skupiny jsou zastoupeny méně. Podniky s vedoucí osobou mladší než 40 let je jenom šestina z dotázaných. Ve srovnání s údaji z minulých šetření je znát, že vedení sociálních podniků postupně stárne. Co se týče vzdělání, dvě třetiny vedoucích pracovníků dotazovaných podniků má vysokoškolské vzdělání, zatímco zbylá třetina má vzdělání středoškolské.

Když tyto data srovnáme se šetřením z roku 2022, rozložení dle věku a vzdělání se prakticky neliší. V tomto šetření však máme o něco větší podíl podniků, ve kterých je ve vedení žena, v roce 2022 takových podniků bylo 49 %. Oproti šetření z roku 2019 vidíme posun v kategorii věku u vedoucích osob směrem k vyššímu věku pracovníků ve vedení podniku.

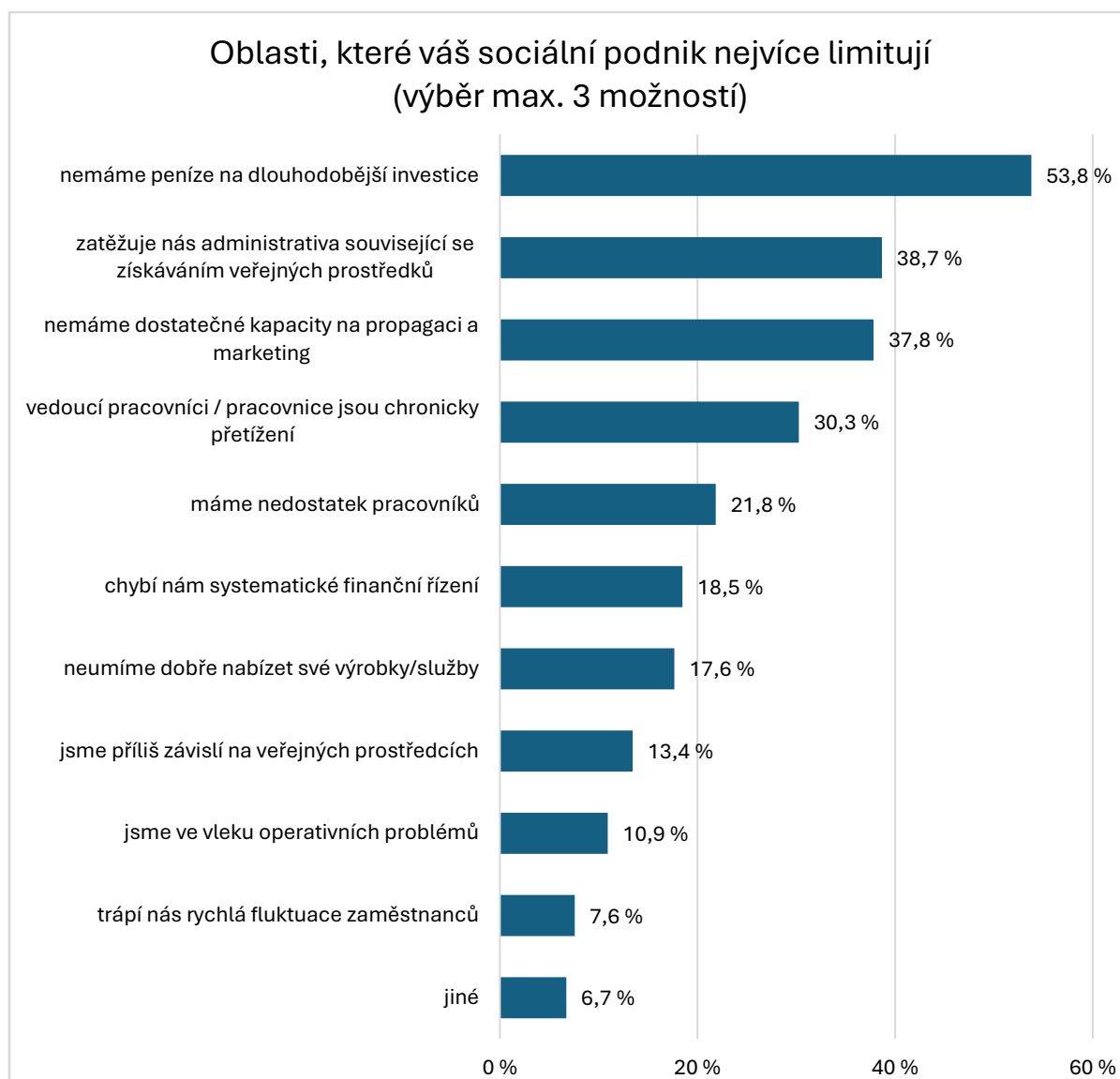
Naprostá většina dotazovaných sociálních podniků se i veřejně hlásí k označení „sociální podnik“. 6 z 10 podniků jsou členem sítě, kde se sociální podniky sdružují.

To je mírný nárůst oproti minulému šetření z roku 2022, kdy členy takové sítě byla jen polovina dotázaných podniků. Ve srovnání se šetřením z roku 2019 v těchto otázkách prakticky není rozdíl.

Z hlediska silných stránek, resp. u otázky, co sociální podniky vnímají jako své klíčové přednosti, mohli respondenti vybrat maximálně tři možnosti. Nejčastěji zmiňovanou silnou stránkou je schopnost flexibilně reagovat na potřeby zákazníků. Téměř stejně často respondenti uvádějí rozsáhlé zkušenosti s prací s cílovou skupinou nebo znevýhodněnými zaměstnanci. Významná část podniků rovněž zmiňuje, že nabízejí nadstandardně kvalitní výrobky nebo služby. Tyto silné stránky vybrala až polovina nebo více dotazovaných podniků.

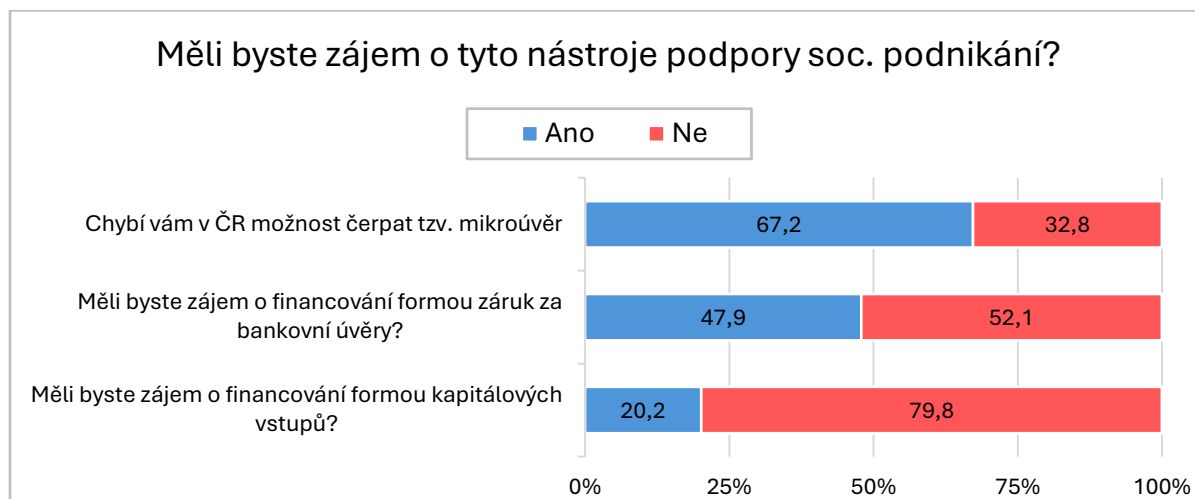
Zhruba 4 z 10 podniků považují za svou silnou stránku stabilní dodavatelsko-odběratelské vztahy a stejně často je zmiňován i pozitivní dopad na kvalitu života znevýhodněných zaměstnanců. Méně často jsou uváděny oblasti jako šíření povědomí o sociálním podnikání, spolupráce s jinými podniky, napojení na místní komunitu nebo podpora místního života formou akcí. Jen velmi malá část podniků uvedla jinou silnou stránku mimo nabídnuté možnosti. Výsledky v této otázce byly velmi podobné jako v šetřeních z let 2019 a 2022.

V případě otázky, co považují sociální podniky za největší překážky ve své činnosti, mohli respondenti vybrat maximálně tři možnosti. Nejčastěji uváděnou překážkou je nedostatek financí na dlouhodobější investice, který trápí více než polovinu podniků. Poměrně často se také objevuje nadměrná administrativní zátěž spojená se získáváním veřejných prostředků a omezené kapacity na propagaci a marketing.

Zhruba 3 z 10 podniků označují za problém chronické přetížení vedoucích pracovníků. Každý pátý podnik pak zápasí s nedostatkem zaměstnanců nebo s chybějícím systémem finančního řízení. Podobně časté jsou i rezervy v schopnostech nabídnout své výrobky nebo služby zákazníkům. Méně často jsou uváděny problémy, jako je vysoká závislost na veřejném financování, provozní potíže, rychlá fluktuace zaměstnanců nebo jiné individuální překážky. Výsledky v této otázce byli velmi podobné jako v šetřeních z let 2019 a 2022.

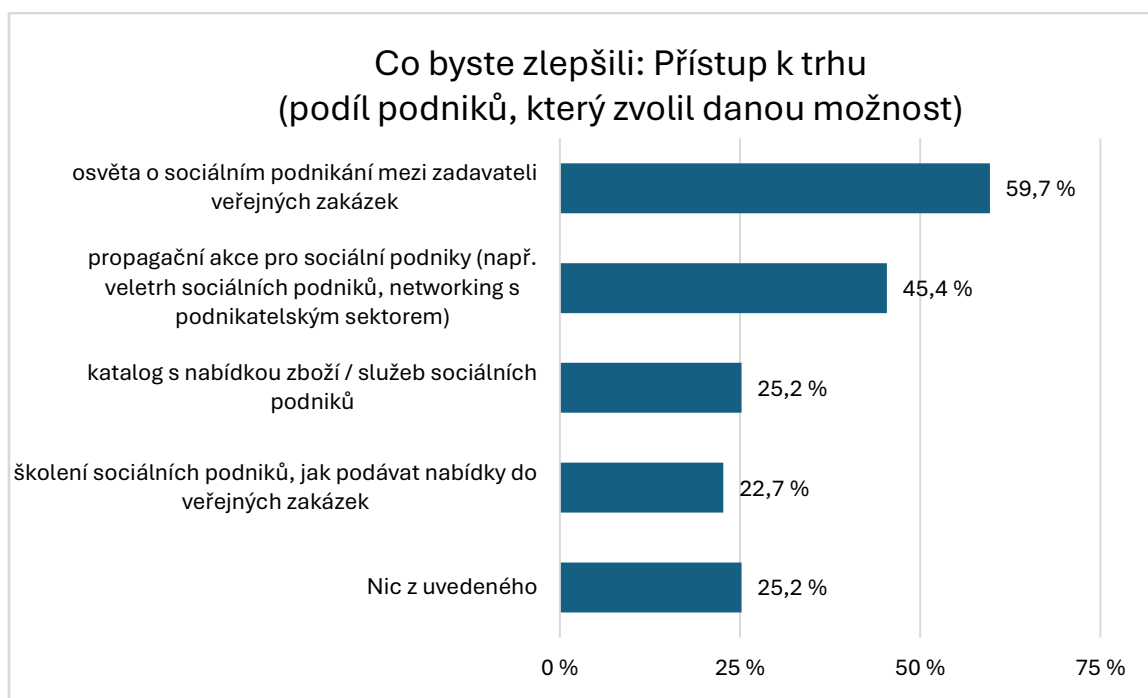
Nástroje podpory sociálního podnikání

Dvě třetiny dotazovaných podniků by uvítalo v ČR možnost čerpat mikroúvěr, přibližně polovina by měla také zájem o financování formou záruk za bankovní úvěry. Jenom každý pátý dotazovaný podnik by měl zájem o financování formou kapitálových vstupů.

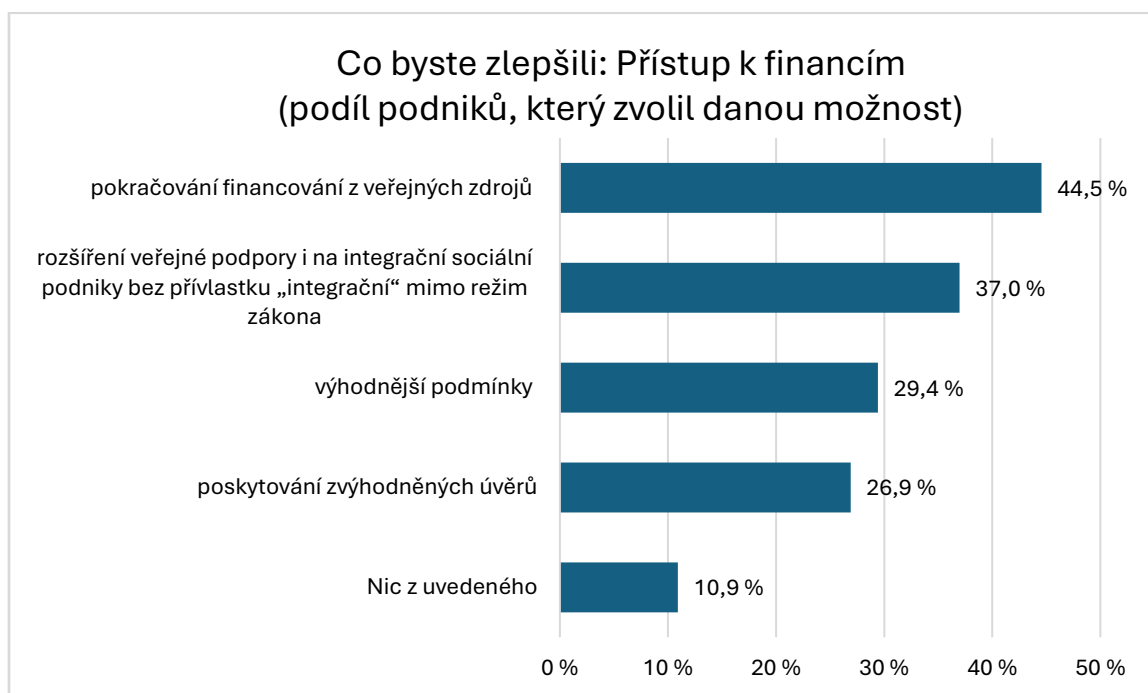
U možnosti čerpat mikroúvěr byly zjišťovány podmínky, za kterých by o to měly sociální podniky zájem. Dvě třetiny podniků, které deklarují zájem o mikroúvěr, zároveň chtějí, aby měl výhodnější úrokovou sazbu než úvěry u běžných bank. Zbývá třetina považuje za důležitější to, aby požadavky na zajištění úvěru byly výhodnější než u běžných bank. Z podniků, které uvedly, že jim tato možnost nechybí, čtvrtina zmínila, že takovýto úvěr lze za dobrých podmínek získat i u běžných bank, a zbylé tři čtvrtiny o něj nemají zájem.

Dále v dotazníku byla baterie otázek zaměřených na to, jaké změny by dotazované podniky uvítaly v oblasti ekosystému sociálního podnikání. V každé otázce mohly podniky vybrat více možností, ale také možnost „nic z uvedeného“. Celkově se jednalo o 5 konkrétních oblastí, které byly: Přístup k trhu, Přístup k financím, Specializované služby a podpora pro rozvoj podnikání, Síť a vzájemné podpůrné mechanismy a Výzkum a vzdělávání.

Co se týče oblasti přístupu na trh, nejčastěji zaznívá potřeba větší osvěty o sociálním podnikání mezi zadavateli veřejných zakázek – tuto možnost označily přibližně tři pětiny podniků. Druhou nejčastěji zmiňovanou oblastí jsou propagační akce, jako jsou veletrhy, networking nebo spolupráce s podnikatelským sektorem. Tuto variantu uvádí téměř polovina respondentů.

Zhruba každý čtvrtý podnik by uvítal katalog s nabídkou produktů a služeb sociálních podniků nebo školení zaměřené na podávání nabídek do veřejných zakázek. Zhruba 25 % respondentů se vyjádřilo tak, že nic z uvedených možností není potřeba zlepšovat.

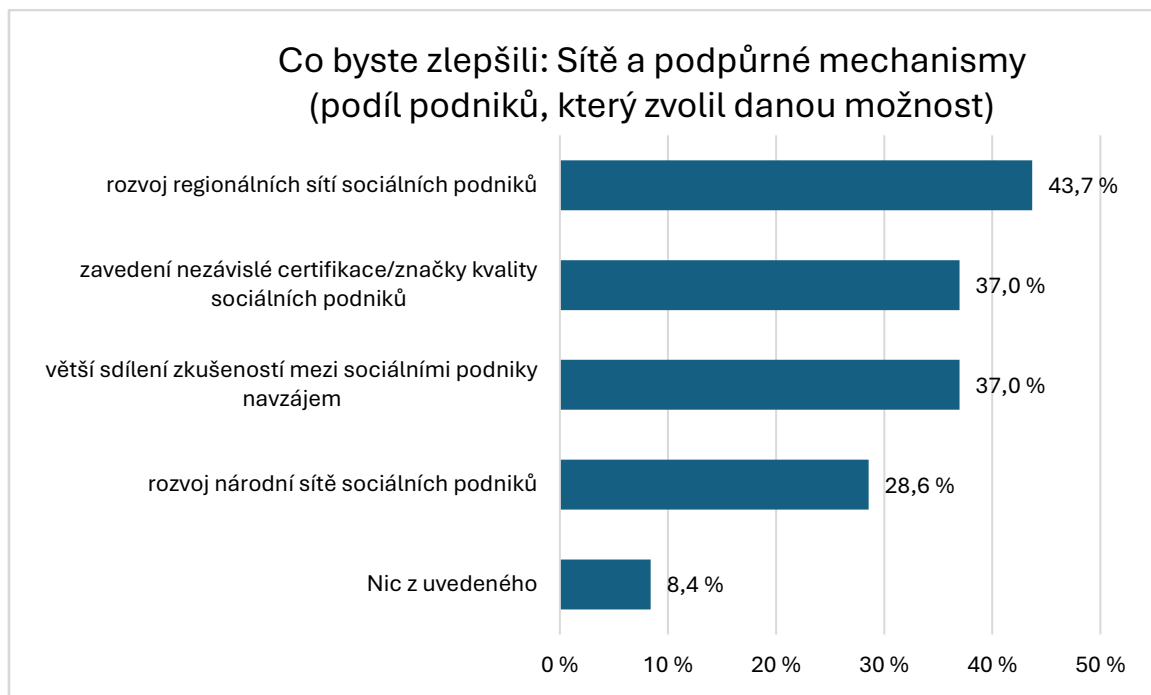
V oblasti přístupu k financím by dotazované sociální podniky nejčastěji uvítaly pokračování financování z veřejných zdrojů – tuto možnost označila téměř polovina z nich. Přibližně 4 z 10 podniků podporují rozšíření veřejné podpory i na integrační sociální podniky, které nejsou "integrační" podle Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku.

Zhruba 3 z 10 podniků by přivítaly výhodnější podmínky přístupu k veřejným financím a podobný podíl by ocenil poskytování zvýhodněných úvěrů. Přibližně každý desátý podnik uvedl, že by žádnou z nabízených možností nezvolil.

U oblasti specializovaných služeb a podpory podnikání zdaleka nejčastěji zaznívá potřeba rozvoje poradenství pro již fungující sociální podniky – tuto možnost označily přibližně dvě třetiny respondentů. Zhruba třetina podniků by uvítala větší podporu měření dopadu sociálních podniků.

Méně často, ale stále významně, podniky zmiňují potřebu rozvoje poradenství při přípravě a rozjezdu podnikání a rozvoj inkubátorů. Přibližně každý desátý podnik uvedl, že nic z uvedených možností není třeba zlepšovat.

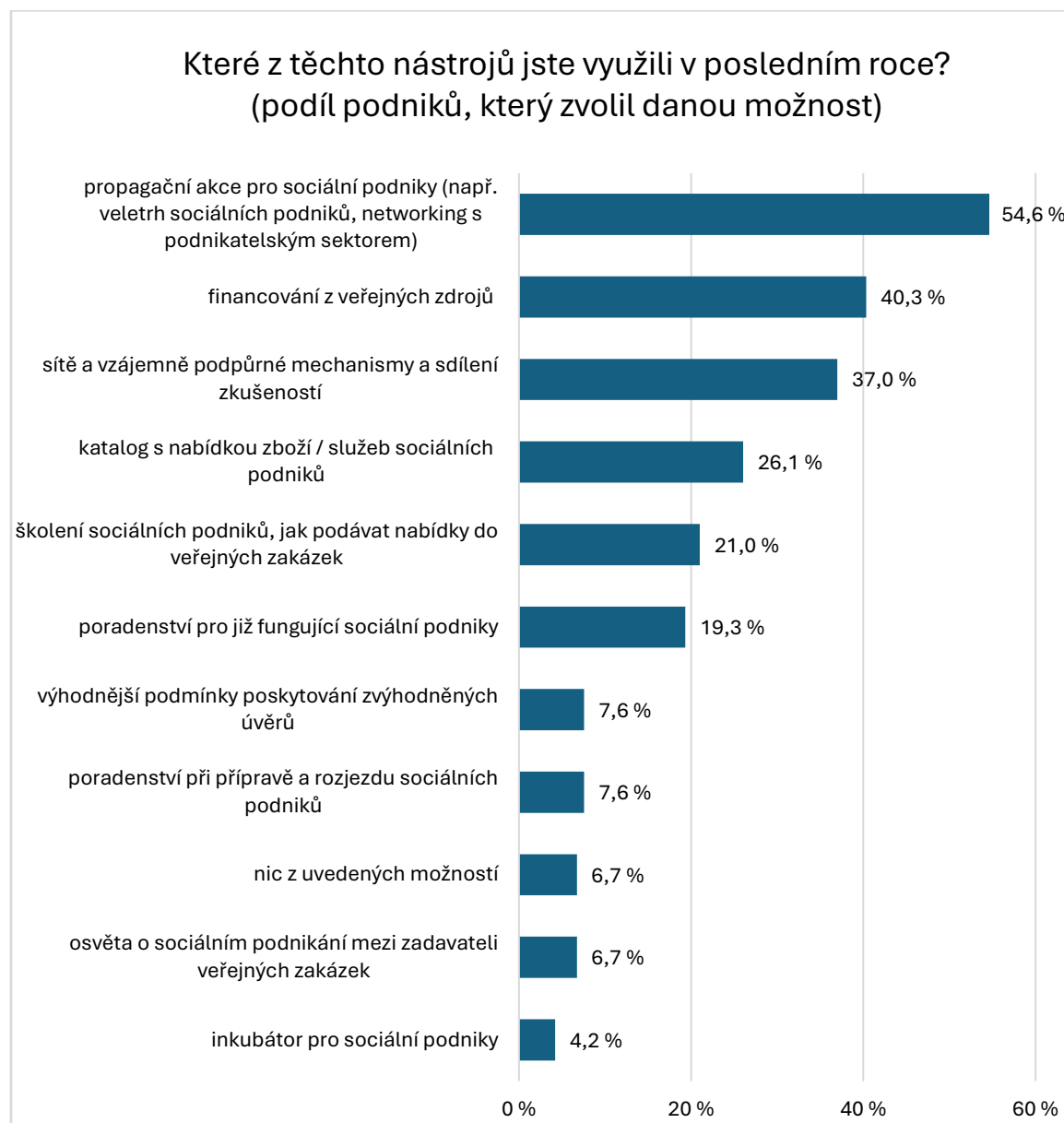

V oblasti síťování sociálních podniků a mechanismů vzájemné podpory se nejčastěji objevuje zájem o rozvoj regionálních sítí sociálních podniků – tuto možnost zvolila přibližně polovina respondentů. Přibližně 4 z 10 podniků by uvítaly zavedení nezávislé certifikace a podobný podíl má zájem o větší sdílení zkušeností mezi sociálními podniky navzájem. Méně často, ale stále významně, zaznívá i potřeba podpory celorepublikové sítě. Zhruba každý desátý podnik uvedl, že žádná z nabízených možností pro něj není prioritou.

V oblasti výzkumu a vzdělávání nejčastěji zaznává požadavek na rozšíření výuky o sociálním podnikání na vysokých školách, který zmínila přibližně polovina podniků. Následuje vzdělávání žáků na středních školách, které by uvítaly 4 z 10 podniků.

Více než třetina by ocenila vzdělávání dospělých, kteří chtějí se sociálním podnikáním začít. Přibližně každý čtvrtý podnik by uvítal větší zapojení akademické sféry prostřednictvím výzkumných projektů. Přibližně jeden z deseti podniků uvedl, že by nevolil žádnou z nabízených možností.

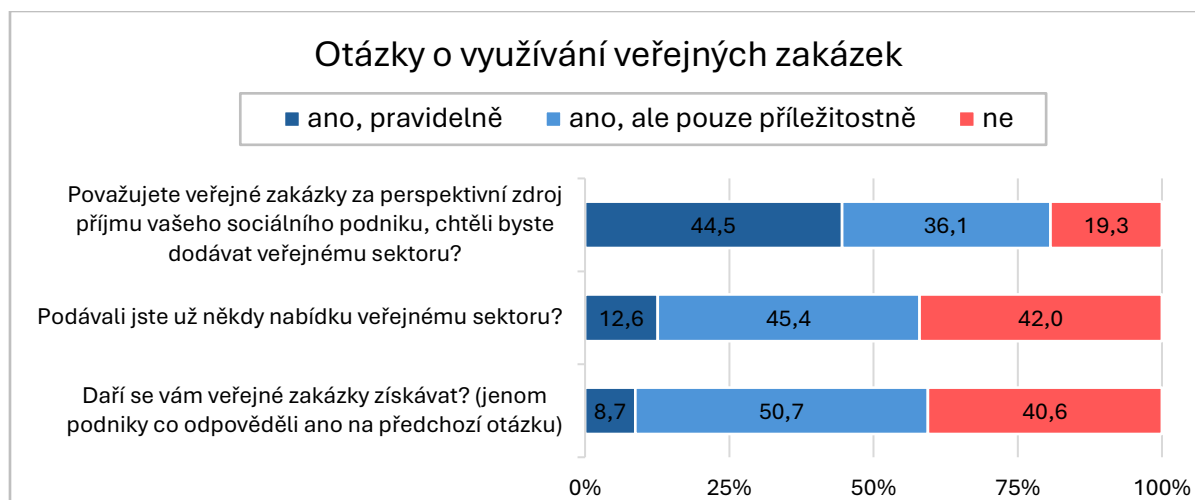

Poslední otázka této sekce se týkala nástrojů na podporu sociálního podnikání, které sociální podniky za poslední rok využily. Nejčastěji podniky využily propagační akce, jako jsou veletrhy sociálních podniků nebo networking s podnikatelským sektorem. Významná část využila také financování z veřejných zdrojů.

Zhruba třetina podniků sáhla po nástrojích, které podporují sdílení zkušeností a vzájemné propojení. Čtvrtina podniků pak využila katalog s nabídkou zboží a služeb sociálních podniků.

Méně často byly využívány nástroje jako školení k veřejným zakázkám, poradenské služby nebo zvýhodněné úvěry. Pouze malý podíl podniků uvedl, že využil osvětové aktivity nebo inkubátory.

Veřejné zakázky

Většina podniků považuje veřejné zakázky za perspektivní zdroj příjmů — přibližně polovina by do veřejného sektoru ráda dodávala pravidelně, další významná část alespoň příležitostně. Pokud jde o předchozí zkušenosti s podáváním nabídek do veřejného sektoru, více než polovina podniků je již někdy podala, zatímco přibližně 4 z 10 je nikdy nepodaly. Mezi těmi respondenty, kteří nabídku podali, zhruba polovina zakázky příležitostně získává, menší podíl uvádí pravidelnou úspěšnost v získávání zakázek. Významná část však uvedla, že se jim zakázky nedaří získat.

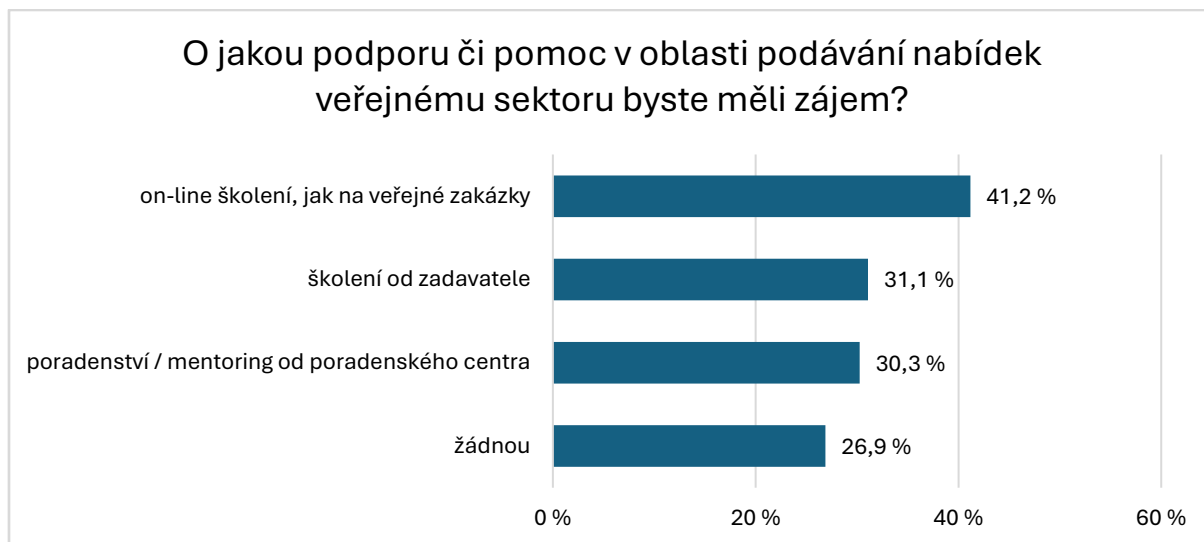
Ve srovnání s minulým šetřením z roku 2022 je v tomto šetření mírně vyšší podíl podniků, které by chtěly dodávat veřejnému sektoru. Taktéž je v tomto šetření více podniků, které už někdy nabídku na veřejnou zakázku podalo, a dokonce i vyšší podíl těch, kteří uvádí, že se jim veřejné zakázky daří získávat. Pokud však tyto výsledky srovnáme s rokem 2019, tak jsou výsledky v těchto otázkách prakticky stejné.

Mezi nejčastější důvod nepodání nabídky na veřejnou zakázku patří důvod, že činnost daného podniku není vhodná pro veřejnou správu. Další časté důvody jsou, že sociální podniky často nemají dostatek lidí nebo času na vypracování a podání nabídky anebo nevěří, že mají šanci uspět (nechtějí plýtvat časem). Důvody zamítnutí nabídky na veřejnou zakázku sociální podniky ve více než polovině případů nevědí. Nejčastější konkrétní důvody byly cena nebo procesní a technické nedostatky v nabídce. Výsledky v této otázce byli prakticky stejné jako v šetření z roku 2022.

Podniky, které úspěšně podaly nabídku na veřejnou zakázku, byly dotazovány dále na to, jaký podíl z jejich tržeb představují dodávky veřejnému sektoru. Dvě třetiny z těchto podniků mají veřejné zakázky jen jako doplňkovou část jejich tržeb, tj. veřejné zakázky tvoří do 5 % jejich tržeb. Dalších 30 % uvedlo, že veřejné zakázky tvoří mezi 5 a 30 % jejich tržeb. Zbýlých přibližně 5 % podniků má veřejné zakázky jako jeden z hlavních zdrojů příjmu, který tvoří 30 nebo více procent

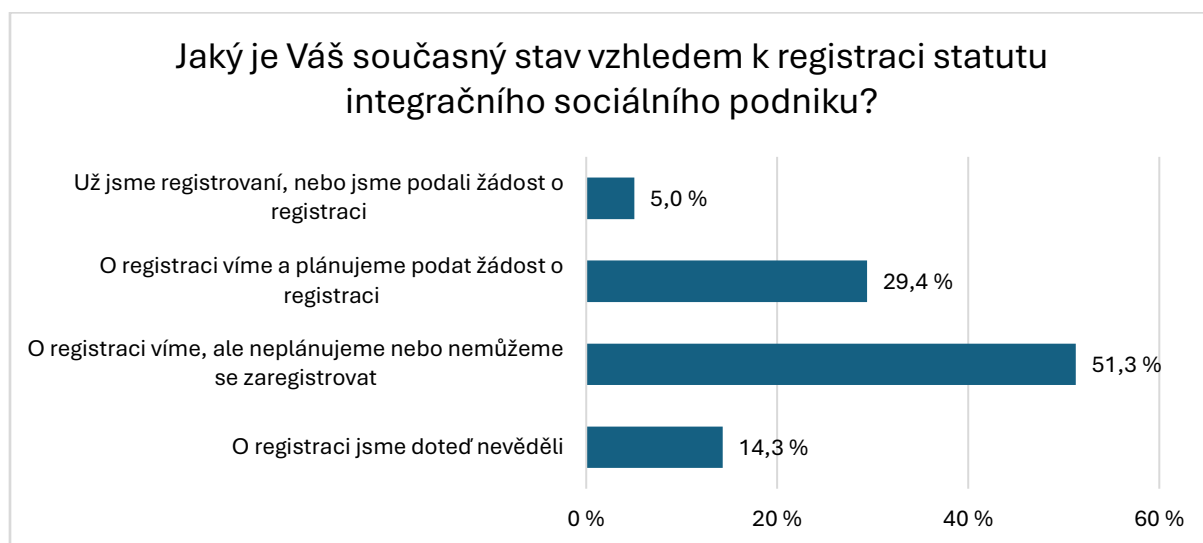
jejich tržeb. Výsledky v této otázce byly prakticky stejné jako v šetření v předchozích ročnících 2019 a 2022.

Co se týče typu zakázky, na kterou sociální podniky podávaly nabídku, ve více než polovině případů se jednalo buď o nabídku na přímé oslovení, nebo o zakázku do 2 milionů Kč. O zakázky nad 2 miliony Kč se ucházelo jen 15 % podniků, které někdy podaly nabídku na veřejnou zakázku.

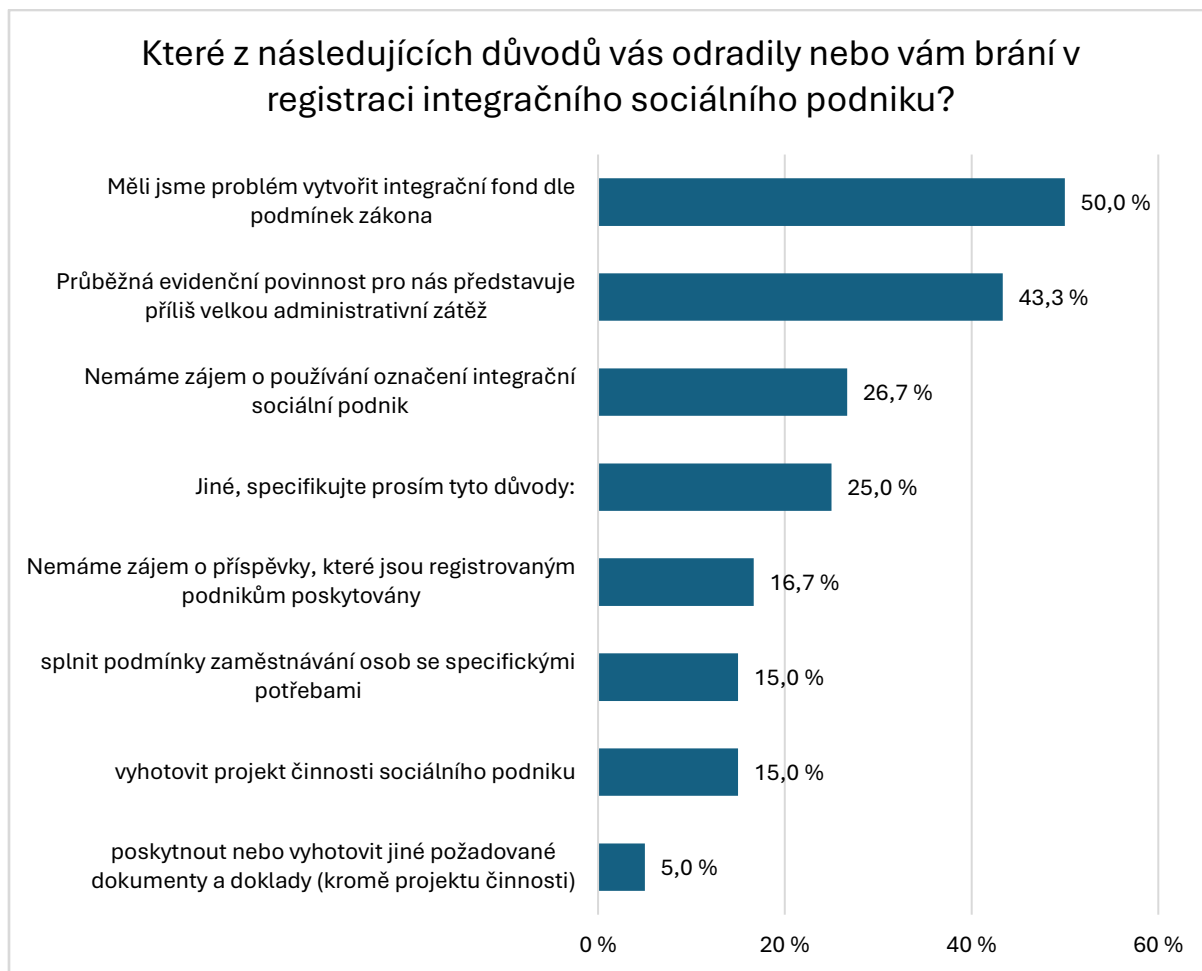

Co se týče podpory v oblasti podávání nabídek veřejnému sektoru, nejvíce podniků by uvítalo on-line školení, jak na veřejné zakázky podat nabídku a jak je získat. Přibližně 3 z 10 by uvítaly školení od zadavatelů či poradenství nebo mentoring od specializovaného centra. Přibližně čtvrtina podniků o žádnou podporu zájem nemá.

Integrační sociální podniky a SPointy

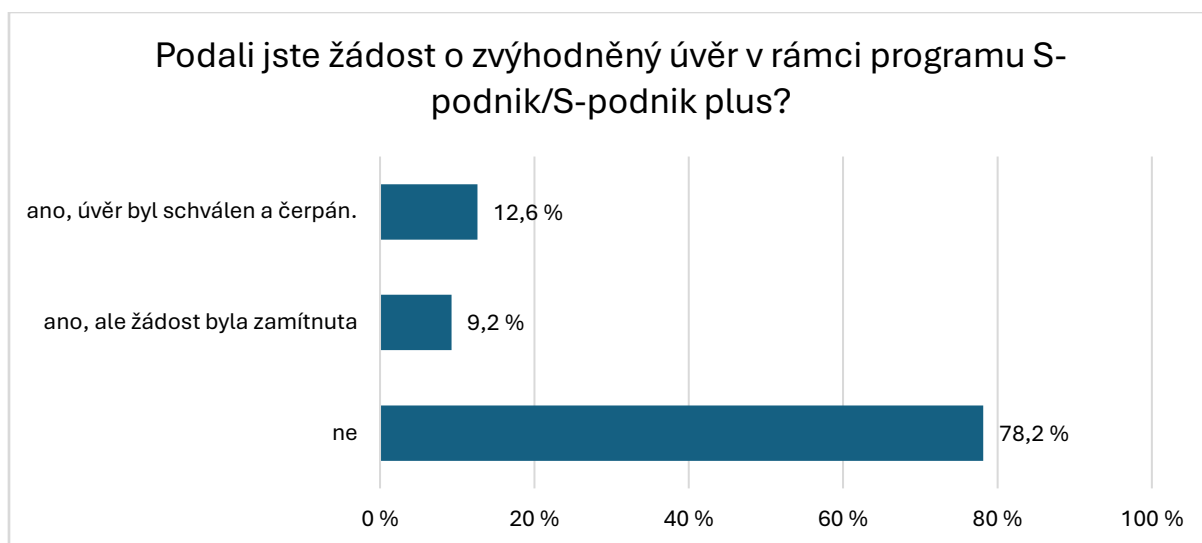

Více než polovina podniků ví o možnosti registrace integračního sociálního podniku, ale neplánuje se registrovat nebo uvádí, že pro ně registrace není možná (62 SP). Téměř třetina podniků o registraci ví a plánuje o ni požádat. Menší část podniků (17 SP) o možnosti registrace doposud nevěděla a jen mizivý podíl je již registrovaných nebo má žádost podanou.

Jako nejčastější bariéry v souvislosti s registrací integračního sociálního podniku uvedly dotazované sociální podniky povinnost zřízení integračního fondu a také bariéry související s přílišnou administrativní zátěží spojenou s průběžnou evidenční povinností. Přibližně čtvrtina podniků nemá zájem o samotné označení „integrační sociální podnik“ nebo uvedla jiné specifické důvody. Menší podíly podniků zmiňují nezájem o příspěvky, náročnost zaměstnávání osob se specifickými potřebami dle podmínek Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku, problémy s vyhotovením projektu činnosti či jinými požadovanými dokumenty.

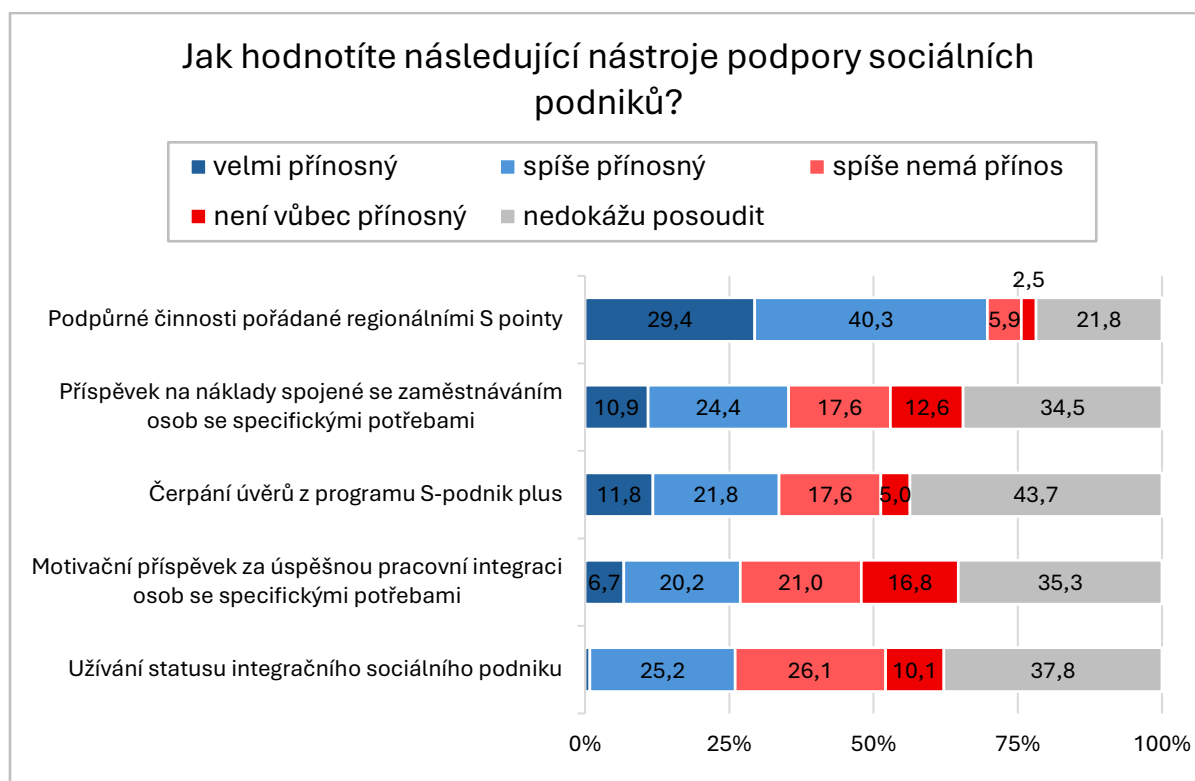
U této otázky se vyskytuje až čtvrtina podniků, která uvádí i jiné důvody než ty, které byly na výběr v dotazníku. Nejčastěji uvedený jiný důvod je, že daný podnik nechce nebo nemůže jejich zaměstnance později uvést na otevřený trh (nejčastěji kvůli charakteristikám cílové skupiny, ze které jsou zaměstnanci), což je jeden z požadavků Zákona o ISP. Další zmíněné důvody jsou, že registrace je administrativně příliš náročná a nepřináší výhody, které by námahu vynaloženou na administrativu vyvážily. Při interpretaci výsledků šetření je však třeba vzít v úvahu to, že Zákon o ISP byl v době sběru dat v platnosti teprve čtyři měsíce.

Dále jsme se ptali na program S-podnik/S-podnik plus a využívání zvýhodněných úvěrů, které tento program poskytuje. Většina podniků žádost nepodala. Přibližně desetina podniků uvádí, že úvěr jim byl schválen a čerpají ho, a další desetina uvedla, že jejich žádost byla zamítnuta.

Mezi nejčastější důvody zamítnutí žádosti o úvěr v rámci programu S-podnik patří nevyhovující podnikatelská historie. Četnosti jsou však v tomto případě jen velmi malé a výsledky je potřeba brát s rezervou, jenom 11 dotázaných podniků mělo zkušenost se zamítnutím tohoto úvěru.

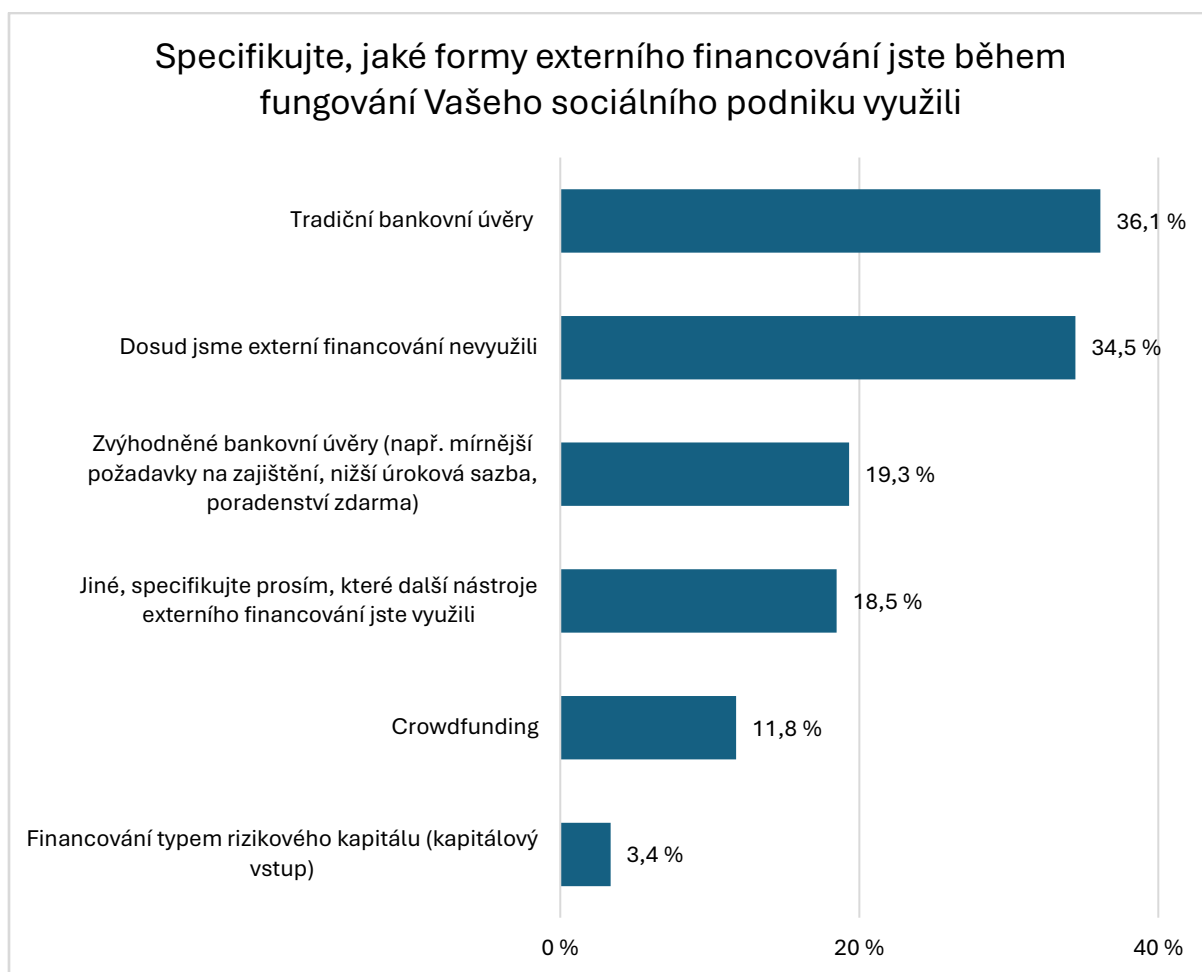
Jako rozšířenější problém se jeví neochota o tento úvěr žádat, až 8 z 10 dotázaných podniků o tento úvěr nikdy nezažádalo. Nejčastějším důvodem k nepožádání o tento úvěr bylo jednoduše to, že podniky zatím nezvažovaly možnost externího financování, toto bylo důvodem téměř v polovině případů. Dva nejčastější konkrétní důvody byly, že žádost o úvěr má příliš náročné administrativní požadavky a vysoké nároky na zajištění úvěru. Desetina podniků také uvedla, že o možnosti čerpat tento úvěr dosud neměla žádné informace.

Dále hodnotily sociální podniky přínos jednotlivých nástrojů na podporu sociálních podniků. U každé otázky se vyskytoval poměrně vysoký podíl těch, kteří s daným nástrojem nemají zkušenosti na to, aby jeho přínos uměli posoudit.

Za nejprínosnější jsou označovány podpůrné aktivity organizované regionálními SPointy – většina podniků je hodnotí pozitivně. Příznivě je také vnímán příspěvek na náklady spojené se zaměstnáváním osob se specifickými potřebami, nebo čerpání úvěrů programu S-podnik plus, i když u této otázky až čtyři desetiny dotázaných podniků uvádí, že přínos tohoto nástroje neumí posoudit.

Motivační příspěvek za úspěšnou pracovní integraci osob se specifickými potřebami a užívání statutu integračního sociálního podniku považuje za přínosné jen čtvrtina dotázaných podniků, což z nich dělá nejméně přínosné nástroje podpory v této baterii otázek. U obou těchto položek však více než třetina dotázaných nebyla schopna posoudit jejich přínosnost. Možná i proto, že Zákon o ISP je účinný jen několik měsíců a přínosy lze hodnotit až po delší době fungování a praxe.

Z oblasti externího financování sociálních podniků třetina respondentů uvedla, že žádné externí financování dosud nevyužila. Nejčastěji se podniky spoléhají na tradiční bankovní úvěry. Méně často byly využívány zvýhodněné bankovní úvěry a jiné alternativní nástroje financování. Mezi nejčastější jiné zdroje patří půjčky od soukromých osob, dary a soukromé vklady zakladatelů, dva podniky využily leasingy a kontokorent. Crowdfunding a kapitálové vstupy byly zastoupeny v 15 % případů.

Shrnutí a interpretace výsledků dotazníkového šetření

Sběru dat se zúčastnilo celkem 119 sociálních podniků z celé České republiky. Cílem je poskytnout ucelený obraz o jejich aktuálním stavu, ekonomické situaci, způsobech naplňování principů, kterými se řídí, a především o jejich potřebách a největších výzvách, kterým čelí.

1. Profil sociálních podniků v roce 2025

Demografie a zaměření

- ✓ Právní forma: Sektor je stabilní a dominantní právní formou zůstává s.r.o. (50 %). Přibližně třetina podniků je rovnoměrně rozdělena mezi spolky a obecně prospěšné společnosti. Neziskovou právní formu má 37 % sociálních podniků.
- ✓ Oblast podnikání: Nejčastější oblastí je obchod (cca 40 %). S odstupem následují vzdělávání a školení, stravování a umělecká/řemeslná tvorba.
- ✓ Geografické rozložení: Ačkoliv jsou podniky zastoupeny ve všech krajích, existuje silná koncentrace v Hlavním městě Praze (19 respondentů), Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Naopak nejméně podniků působí v Karlovarském a Plzeňském kraji.

Vedení a struktura

- ✓ Vedení podniku: Většinu sociálních podniků (57 %) vede žena, což je nárůst oproti 49 % v roce 2022. Téměř polovina vedoucích pracovníků je ve věkové kategorii 51 a více let a ve srovnání s údaji z minulých šetření je znát, že postupně stárnou. Dvě třetiny z nich mají vysokoškolské vzdělání.
- ✓ Struktura: Většina subjektů (60 %) funguje jako samostatná právnická osoba s jedním provozem.

Naplňování principů sociálního podniku

- ✓ Deklarace principů: Naprostá většina podniků má své cíle a principy jasně deklarované na webu nebo v základacích dokumentech.
- ✓ Integrovaná role: Téměř všechny podniky zaměstnávají osoby se zdravotním postižením (nejčastěji tělesným). Oproti roku 2022 došlo ke snížení podílu osob dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnaných o 13 %. Průměrný počet všech zaměstnanců sociálních podniků se zvýšil o 8 a průměrný počet zaměstnanců se znevýhodněním o 6, což znamená návrat k hodnotám šetření 2019 před covidovou krizí. Tři čtvrtiny poskytují svým zaměstnancům psychosociální podporu.
- ✓ Místní a environmentální princip: Prakticky všechny podniky se řídí oběma principy – zaměstnávají místní obyvatele, spolupracují s lokálními aktéry a usilují o environmentálně šetrný provoz.

2. Ekonomická situace a financování

Hospodářské výsledky a stabilita

- ✓ Sektor vykazuje finanční stabilitu a mírné zlepšení. V roce 2024 bylo v zisku téměř 60 % podniků, což je o 10 procentních bodů více než v roce 2023. Podíl ztrátových podniků

zůstal na úrovni 30 %. V podstatě se opět jedná o návrat k hodnotám ze šetření 2019 před covidovou krizí.

- ✓ Klíčovým znakem je, že 95 % ziskových podniků reinvestovalo alespoň 50 % zisku zpět do rozvoje podniku nebo naplňování společenských cílů.
- ✓ Finanční model je postaven na dvou pilířích: tržby z vlastní činnosti (uvádí téměř všichni respondenti) a příspěvky dle Zákona o zaměstnanosti (75 % respondentů).
- ✓ Ostatní zdroje, jako jsou půjčky, úvěry, podpora od samospráv nebo evropské dotace, hrají významně menší roli (uvádí je čtvrtina až šestina podniků).
- ✓ 77 % sociálních podniků poskytuje náhradní plnění, což je téměř dvojnásobný nárůst oproti údajům ze šetření 2022.

3. Podnikatelské prostředí: Silné stránky a největší bariéry

Sociální podniky považují za své klíčové silné stránky především:

1. Schopnost flexibilně reagovat na potřeby zákazníků.
2. Rozsáhlé zkušenosti s prací s cílovou skupinou.
3. Nabídku nadstandardně kvalitních výrobků a služeb.

Nejpalčivější problémy, které brání růstu sociálních podniků, jsou:

1. Nedostatek financí na dlouhodobější investice (přes 50 % respondentů).
2. Nadměrná administrativní zátěž spojená se získáváním veřejných prostředků.
3. Omezené kapacity na propagaci a marketing.
4. Chronické přetížení vedoucích pracovníků.

4. Vztah k veřejnému sektoru a nástrojům podpory

Veřejné zakázky

- ✓ Podniky vnímají veřejné zakázky jako perspektivní zdroj příjmů. Oproti roku 2022 mírně vzrostl podíl podniků, které se o ně ucházejí a jsou úspěšné, jedná se ale o návrat k hodnotám šetření 2019 I když jsou dlouhodobě vyvíjené aktivity k podpoře sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek, nedochází v reálu k téměř žádným změnám.
- ✓ Realita však je taková, že pro většinu úspěšných podniků tvoří zakázky jen doplňkový příjem (do 5 % tržeb).
- ✓ Hlavní bariéry pro účast jsou nedostatek času a personálních kapacit na přípravu nabídek a pocit, že nemají šanci uspět.
- ✓ Zájem o registraci „integračního sociálního podniku“ dle Zákona o ISP je nízký. Téměř polovina podniků o ni zatím neplánuje žádat. Hlavní důvody jsou povinnost zřídit integrační fond, vysoká administrativní zátěž a obavy v případě podmínky následné integrace zaměstnanců na otevřený trh práce. Při interpretaci výsledků šetření je však třeba vzít v úvahu to, že Zákon o ISP byl v době sběru dat v platnosti teprve čtyři měsíce.

- ✓ Přibližně 4 z 10 podniků by uvítaly zavedení nezávislé certifikace, což je dvojnásobný nárůst zájmu ve srovnání s šetřením 2022. Zájem o certifikaci lze dát do souvislosti s malou ochotou registrovat se podle Zákona o ISP.
- ✓ Úvěrový program S-podnik/S-podnik plus využívá jen malá část podniků. Až 8 z 10 subjektů o úvěr nikdy nepožádalo, nejčastěji kvůli náročným administrativním požadavkům a vysokým nárokům na zajištění.
- ✓ Od roku 2019 se jako největší problém sociálních podniků setrvale objevuje nedostatek finančních prostředků na investice. Zároveň 67 procentům sociálních podniků v tomto šetření chybí možnost čerpat mikroúvěry a téměř polovina má zájem o záruky.
- ✓ Jednoznačně nejprínosnější jsou podpůrné aktivity organizované regionálními SPointy.

5. Potřeby a doporučení pro budoucnost

Z šetření jasně vyplývají prioritní potřeby sociálních podniků pro jejich další rozvoj:

- ✓ Přístup k financím: Pokračování stabilního financování z veřejných zdrojů a zavedení dostupnějších finančních nástrojů (mikroúvěry, záruky za úvěry) s jednoduššími podmínkami a nižší administrativou.
- ✓ Specializované služby: Největší poptávka (dvě třetiny podniků) je po rozvoji poradenství pro již fungující sociální podniky.
- ✓ Přístup na trh: Zásadní je větší osvěta o sociálním podnikání směrem k zadavatelům veřejných zakázek a podpora propagačních akcí (veletrhy, networking).
- ✓ Síťování a vzdělávání: Podniky volají po rozvoji regionálních sítí pro efektivnější sdílení zkušeností a po rozšíření výuky o sociálním podnikání na středních a vysokých školách.

Závěr:

Dotazníkové šetření nám přináší vhled do situace sociálních podniků, která byla v některých srovnatelných částech porovnávána s výsledky z šetření z let 2019 a 2022.

Na základě výsledků dotazníkového šetření z roku 2025 můžeme diskutovat několik klíčových trendů a implikací pro další směřování sociálního podnikání v ČR. Tady je strukturovaná interpretace:

1. Stabilita sektoru a růst zaměstnanosti

Data ukazují stabilní a postupně se rozšiřující základnu sociálních podniků. Ve srovnání s lety 2019 a 2022 došlo v průměru k mírnému nárůstu počtu provozoven i zaměstnanců sociálních podniků. Zároveň také vrostl průměrný počet zaměstnanců se znevýhodněním i bez něj, jednalo se ale o návrat k počtům z roku 2019 před covidovou krizí.

2. Ekonomická bilance a udržitelnost

Přes polovinu podniků skončilo v roce 2024 v zisku, což je oproti šetření z roku 2022 pozitivní posun. Opět se jedná o návrat k údajům z roku 2019. 95 % ziskových podniků zároveň deklaruje reinvestici zisku do rozvoje nebo naplňování společensky prospěšných cílů. Tento údaj potvrzuje důležitou premisu sociální ekonomiky: **kombinace ekonomické efektivity a společenského přínosu může fungovat, pokud bude existovat dostatečně podpůrné prostředí.**

3. Regionální a právní diverzita

Zastoupení podniků v regionech i rozmanitost jejich právních forem zůstává dlouhodobě stabilní a nemění se. Dominují společnosti s ručením omezeným, ale ve výzkumu se objevují i spolky, obecně prospěšné společnosti či družstva. To odráží pestrost přístupů a míru zakotvení sociálního podnikání v různých právních i kulturních kontextech.

4. Limitující faktory a potřeba podpory

Mezi nejčastěji uváděné bariéry patří:

- nedostatek finančních prostředků na investice,
- administrativní zátěž,
- omezené kapacity na propagaci a marketing,
- přetížení vedoucích pracovníků.

Za největší a dlouhodobě neřešený problém sociálních podniků lze označit nedostatek finančních prostředků na investice. Z výsledků šetření vyplývá, že je třeba se soustředit zejména na vytvoření finančního nástroje pro poskytování mikroúvěrů a na záruky. Potřeba poradenských služeb pro stávající sociální podniky je také evergreenem všech dotazníkových šetření.

Tento nesoulad mezi potřebami a existující podporou by mohl být impulzem pro přesné cílení budoucích politik.

5. Potenciál a limity registrace podle Zákona č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku

Více než polovina podniků deklaruje, že o registraci ví, ale neplánuje ji. Hlavní překážky jsou administrativní, jako je tvorba integračního fondu nebo evidenční povinnosti. To naznačuje nutnost:

- zjednodušení legislativy,
- a/nebo lepší komunikace přínosů registrace.

6. Význam místního a environmentálního zakotvení

Téměř všechny podniky deklarují naplňování místního principu (zaměstnávání místních obyvatel, spolupráce s aktéry) a také environmentální přístup. Tyto hodnoty jsou hluboce zakořeněny a dávají sociálním podnikům identitu, která je v souladu s jejich hodnotami a principy.

Shrnutí

Šetření v roce 2025 potvrzuje, že sektor sociálního podnikání v Česku je stále více profesionální, ekonomicky zdatný a zároveň věrný svým hodnotám. Po propadu zapříčiněném covidovou krizí se sociálním podnikům podařilo dostat se zpět na původní úroveň, což svědčí o odolnosti sektoru. Zůstávají výzvy – zejména v oblasti financování, legislativy a administrativy – které je třeba řešit komplexní a cílenou politikou podpory.

Pro udržitelný růst sektoru je proto nezbytné zajistit efektivní systém podpory: usnadnit sociálním podnikům přístup k investicím, snížit byrokracii a zaměřit se na posilování takových nástrojů podpory jako je cílené poradenství, regionální síťování a zvyšování povědomí o přínosech sociálního podnikání v celé společnosti.

Seznam zdrojů

ČSÚ (2019). *Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)* (online). Český statistický úřad. Dostupné na https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_cz_nace

DOHNALOVÁ, M., LEGNEROVÁ, K., BAREŠ, P. (2021). *Sociální podniky a zaměstnávání znevýhodněných osob I. Vstupní analýza datových zdrojů o sociálních podnicích pracujících s osobami 50+* (online). Praha: VÚPSV, v.v.i. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fkatalog.vupsv.cz%2Ffulltext%2Fvz_483.pdf&psig=AOvVaw2fnyJgKE1xtRadPGL5cLf9&ust=1745961449287000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CAQQn5wMahcKEwjA7Jux0_uMAxUAAAAAHQAAAAAQBA

FRANCOVÁ, P. FRAŇKOVÁ, E. (2019). *Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR 2019* (online). Praha: MPSV ČR. Dostupné z: https://ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/Vyhodnoceni_dotaznikove_setreni_2019.pdf

FRANCOVÁ, P. FRAŇKOVÁ, E. (2022). *Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR 2022* (online). Praha: MPSV ČR. Dostupné z: https://ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/Vyhodnoceni_dotaznikoveho_setreni_2022_web.pdf

TESSEA ČR. (2023). *Principy integračního sociálního podniku* (online). Dostupné z: https://www.tessea.cz/images/pdf/tabulka_principu_integracni_SP_2023_plna_verze.pdf

Přílohy

- 1) Soubor otázek v dotazníku
- 2) Anonymizovaná tabulka výsledků pro vyhodnocení